Kulturně společenský časopis na internetu
2014 • 4

DOBRÁ ADRESA

Z obsahu

Brikciusová

Linhart

Wernisch

Obsah:

Od kraje ke kraji

Michal Šanda: **Fotoaktualita** (3)
Michal Šanda: **Devět hřbitovních bran – Písečné** (4)
Patrik Linhart: **Horizont událostí** (8)
Viki Shock: **Koláže ke dni** (9)
Petr Štengl: **To nejsou spalničky, to seš osypanej z poezie** (12)
Vintage negativ (13)
Ivo Harák: **Paměti hlavně dramatické** (14)
Roman Rops-Tůma: **KO 10** (16)
Soutěž (17)
Wagner a Liszt v Piešťanech (18)
Michal Šanda: **Z antikvariátních banánovek – Bojiště u Chlumce** (20)
Michal Šanda: **O bláznu na hoře** (25)

Useknuto entrem

Paralelní literatura 7 – Esoterická poezie (27)
Anna Brikciusová: **Pupeční šňůrou k zemi připoután** (32)
Michal Šanda: **Portrét umělce v dětských letech** (34)

Reklama

Igor Malijevský: **Signované autorské žárovky zn. Osram** (36)
Jiří Pavel: **S košíkem do lesa** (38)
Nakladatelství Petr Štengl (40)
Ivan Wernisch: **S brokovnicí pod kabátem** (44)
Miroslav Černý: **Karavansaraj** (47)
Paseka v háji české literatury – Milena Lenderová: **Dcera národa?** (48)

SYSTÉM NAVIGACE: KLEPNĚTE!

První stránka (titulní):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na „Z obsahu:“ se dostanete na str. 2 (obsah). Klepnutí na malé obrázky a jednotlivé body „Z obsahu:“ Vás přenese přímo na příslušné stránky. **NOVĚ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ se otevřou naše internetové stránky www.dobraadresa.cz v aktuálním prohlížeči. Klepnutím na střed obrázku se dostanete na popisek a tiráž na str. 2.

Druhá stránka (obsah):

BYLO od č. 1/00: Klepnutí na jednotlivé body obsahu Vás přenese přímo na příslušné stránky. Klepnutím na naši e-mailovou adresu se Vám otevře nám adresovaný dopis v aktuálním e-mailovém programu. **NOVĚ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ a na popisek k obrázku na první straně se dostanete na první (titulní) stránku. Klepnutím na slovo „Obsah:“ se Vám zvětší obsah přes celou šířku okna.

Další strany stránky (včetně druhé s úvodníkem):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na jednotlivé internetové resp. e-mailové adresy se Vám otevře příslušná stránka resp. se Vám nadepíše příslušný dopis v aktuálním programu. **NOVĚ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ v levém nebo pravém horním rohu stránky se přesunete na str. 2 (obsah).

KLEPNĚTE SEM!

DOBRÁ ADRESA

Na titulní stránce: Michal Šanda, Hřbitov Písečném (k článku na str. 4)

Dobrá adresa, kulturně-společenský časopis na internetu, číslo 4, rok 2014, ročník 15. E-mail: dobraadresa@dobraadresa.cz. Vydávají Přátelé Dobré adresy. Šéfredaktor: Štefan Švec. Redakce: Václav Dvořák, Štěpán Kučera, Petr Štengl, Michal Šanda, Martin Vokurka. Grafická úprava a výtvarná redakce: Jakub Tayari. Výstavba internetových stránek: Libor Koudela. Neoznačené fotografie archiv redakce, kresby Corel Corporation. Časopis vychází s laskavou podporou Ministerstva kultury České republiky. Redakcí nevyžádané rukopisy, kresby a fotografie se nevracejí. Technická podpora studio Grafin a FirstNet, a. s. Časopis je excerpován Ústavem pro českou literaturu AV ČR.
ISSN 1804-963X

Naši milí,

máme duben, dívky mají mít buben. A to je pro dnešek z pubescentních veršovánek všechno. Dále vás čeká už jen kultivovaná poezie, prodchnutá jarem, krásou a nenucenou depresí. V tomto čísle vám doporučujeme zejména vše. Takže příjemné čtení.

Štefan Švec

Citát měsíce

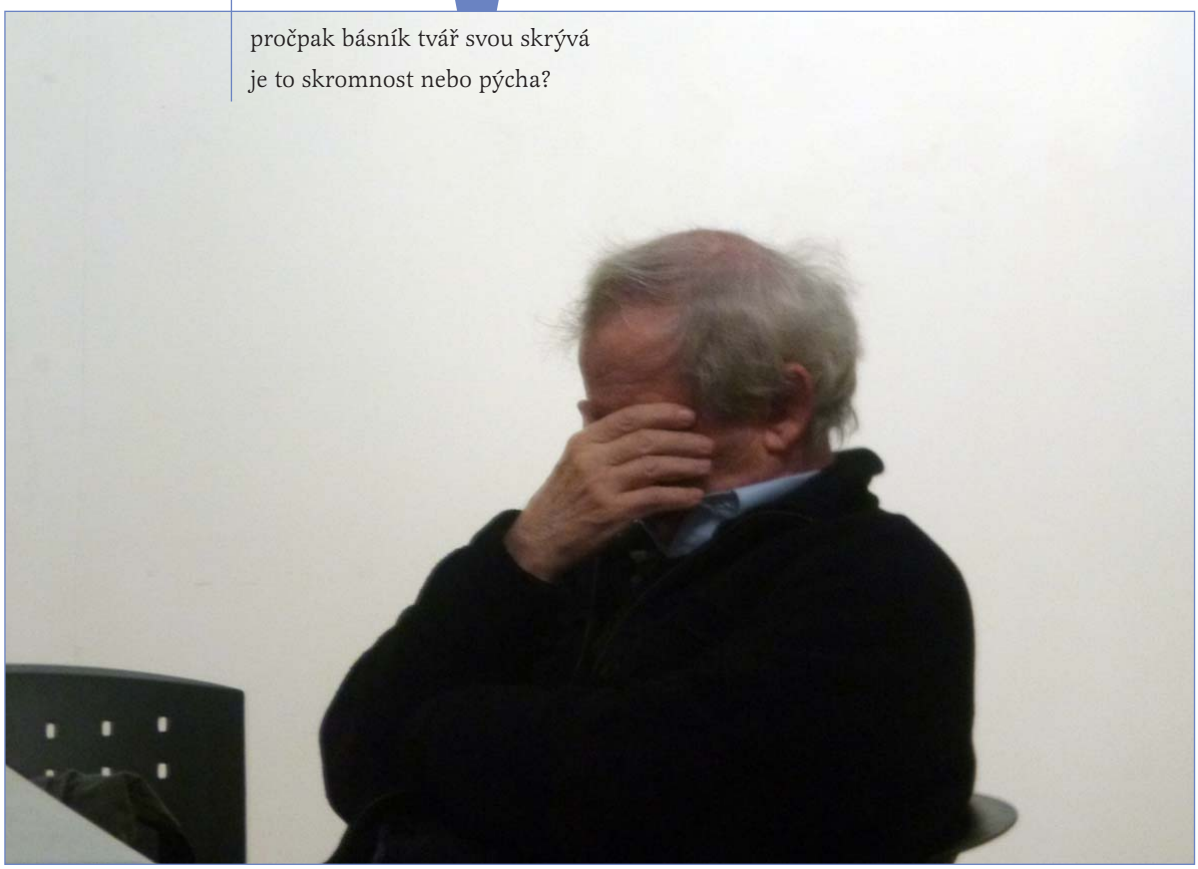
Ne že bych udával, ale hlásit se to musí.

Z nerealizovaného scénáře, který pro Zdeňka Troška napsal Milan Kundera. (V Národním filmovém archivu jej nalezl **Evžen Telátko,** emeritní profesor filozofie.)

Od kra- e k- aji Foto-aktu-alita

Foto Michal Šanda

pročpak básník tvář svou skrývá
je to skromnost nebo pýcha?

Hamlet

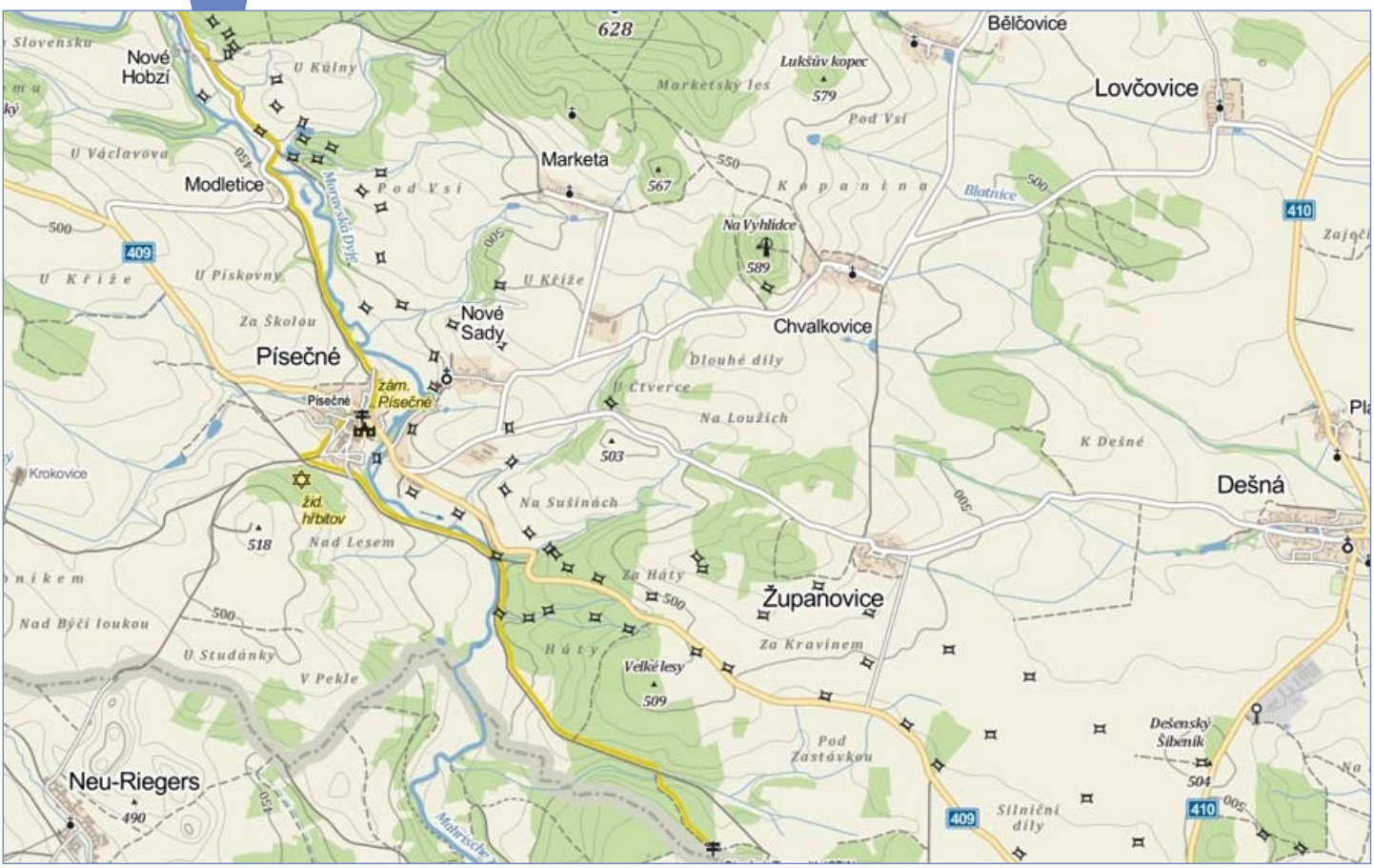
Písečné

Devět hřbitovních bran

Hřbitov v Písečném na Jindřichohradecku byl založen na počátku 18. století, záhy po příchodu Židů do Písečného. Nejstarší dochovaný náhrobek učitele Bernarda Insela pochází z roku 1730, jako poslední zde byla pohřbena Rosa Färberová 2. srpna 1930. Na hřbitově je dochováno asi 450 náhrobků barokního a klasicistního typu. Při vstupu stojí průchozí márnice z počátku 19. století.

Proto všichni, kdož žíti chcete, do té čtvrté brány se mnou vejděte.

Michal Šanda

Patrik Linhart

Horizont událostí

Na první pohled se nic zvláštního nedělo. Seděl jsem v učebně hudební výchovy a z okna se díval na obludné stavby neznámého města. Učitelka se mě naprosto zbytečně pokoušela přimět, abych po ní zopakoval tleskání.

„Nemám rytmus, cítím ho, ale nedokážu vytleskat," opakoval jsem skoro plačtivě.

Náhle do třídy vešel Radim, a z toho bylo jasné, že všechno je špatně. Radim byl už čtyři roky mrtvý. Přesto si ke mně přisedl a pošeptal mi: „Chci zpátky, tady to je totálně profízlovaný."

„Dam – dam –dam. Bum, bum, bum!" tleskala vytrvale učitelka.

Něco jsem vybubnoval do lavice a naštěstí jsem to trefil, protože odešla s vítězoslavným úsměvem ke katedře.

„Da – da – tum – dum," bubnovala učitelka.

„Ťuk – ťuk – ťu," opakovala třída.

„Prásk," bouchla učitelka pěstí do stolu.

„To jsem taky mrtvej?" zeptal jsem se nikoli bez obav.

„Jak mrtvej?" divil se Radim.

„Tak to sem jantar, vole. Ty si prostě mrtvej."

„No, jo, jo já takhle. Ale to seš jinde. Tady jsem živej, a chci tam, kde jsem mrtvej!" Radim se zatvářil tak, že jen hlupák by se v jeho očích mohl prozradit otázkou.

„Takže jsem v paralelním světě, to je úplně jednoduchý," zašeptal jsem.

„Zapsala jsem vás, to si odnesete!" řekl učitelka. Vějířky vrásek u jejích očí se sevřely nenávistí. Naštěstí zazvonilo.

„Sice tak úplně přesně nevím jak, ale vrátíme se spolu do mýho světa nebo vesmíru či, jak se to jmenuje," oznámil jsem Radimovi. „Hlavně jsem rád, že tě zase budu mít zpátky!"

„Jen počkej, sám se nevrátím," zarazil mě Radim. „Potřebuju holku!" Pak se zvedl a společně jsem začali procházet třídy. Vysvětlil mi, že to sice není pravidlo, ale čím větší nulu si tu najde, tím je menší šance, že se potká se svým obrazem v mém světě.

„Tak co, holky, kdo je tady největší vařbuchta?" zeptal se ležérně, když jsem vešli do osmé třídy. Poznal ji na první pohled. Seděla v roku u okna, před sebou měla prázdný obal od svačiny a z nosu jí kapala krev.

„Počkej," zarazil jsem ho, „pokud jsi v tomto světě, takový jaký jsi, musím potkat sám sebe. To mi nemůžeš odepřít."

Radim pokrčil rameny a vzal mě za ruku. „Tak se připrav!"

Šli jsme ulicemi, které jsem občas poznával, ale většinou jsem se v nich ztrácel. Cítil jsem však, že jdeme k domu mých rodičů. Došli jsme do posledního patra a holka, která mi připomínala mojí holku, otevřela dveře na půdu.

„Tak tady bydlim?" zeptal jsem se.

„Kdo to je?" zeptala se ta holka. Bylo vidět, že se jí líbím. To občas poznám.

Radim řekl, že jsem Pavlův kamarád, a že chci vidět, jak se mu daří. Zamrazilo mě. Jak by se mi tak mohlo dařit? Snad ve všech světech nejinak než dobře. Teď vím, že to jde i jinak.

Ze tmy půdy vystoupila postava. Blonďák, metr padesát, ale to nebylo to nejhorší. Byl jsem to já – se šedivým obličejem a promodralýma rukama.

„A to s ním chodí?" zeptal jsem se pokradmu Radima.

„Maj ho tady, ale pigluje samozřejmě chlapa. Je to půdní žoužel, nesnáší světlo a vůbec nic." V jeho hlase jsem cítil despekt a také napětí.

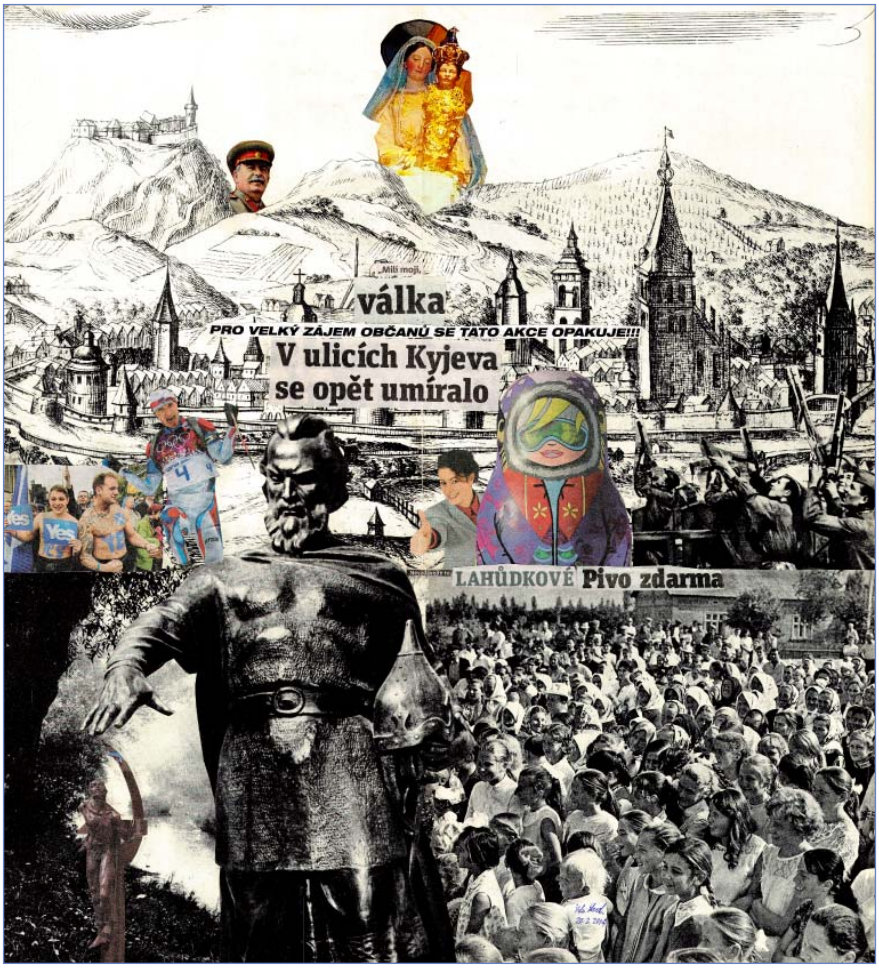
„Musíme jít, jinak se odtud nikdy nedostanu," řekl a táhl mě pryč.

„Ukážu ti jak," řekl jsem nejistě, „ale já odtud neodejdu. Musím ho zachránit. Adoptuji si ho."

Nervosně jsem začal mrkat. Věděl jsem, že tohle je velký okamžik. Možná poprvé se zachovám zcela nesobecky a pomůžu sám sobě. Pomůžu tomu zaostalému pidimužíkovi.

Viki Shock
Koláže ke dni

válka
PRO VELKÝ ZÁJEM OBČANŮ SE TATO AKCE OPAKUJE!!!
V ulicích Kyjeva se opět umíralo
LAHŮDKOVÉ Pivo zdarma

willkommen
IN DER TSCHECHOSLOWAKEI
únor 2014
Nezaměstnanost. Je nejvyšší v novodobé historii, na konci ledna bylo bez práce více než 629 tisíc Čechů.
Já
měl
milion
rekord
je málo
Vítěz
ekonomický
FAŠISMUS
Důchodci
Výprodej

ukrajina
2014
Fair play
Jeďte fandit
na olympiádu
dostal
slušnou
nakládačku

Prezident
Je nemocný
ukrajina
2014
armáda
vyrazila
Ukrajinců
ubývá
Jeďte fandit
na olympiádu

To nejsou spalničky, to seš vosypanej z poezie

„Vysoká kultura vyvolává u někoho estetický zážitek, u jiného mystické vytržení a u většiny alergickou nechuť. Nečekané množství Čechů a Moravanů se osypává už jen při zmínce o poezii, opeře nebo moderním výtvarném umění.“píše ve svém článku *I Holan může být prča* na webu novinky.cz Štefan Švec. Toto konstatování se šíří uměleckými a intelektuálními katakombami již drahnou dobu a způsobuje vrásky na čele nejen umělců a intelektuálů, ale rovněž tak sociologům a filozofům. Bylo by však namístě se ptát, jaká je skutečnost? Jakými čísly hovoří statistika? Existuje vůbec na toto téma nějaká? Ale jistě, existuje a určitě ne jedna, například zde: http://www.ucl.cas.cz/images/stories/tiskove_zpravy/Tiskova_konf_Praha_zari_2013_oprava.pdf – *Čtenáři a čtení v ČR (2013) společný projekt Ústavu pro českou literaturu AV ČR, v. v. i., a Národní knihovny ČR s finanční podporou Ministerstva kultury ČR a Akademie věd ČR autor prezentace: Prof. PhDr. Jiří Trávníček, M. A.*

Je zajímavé si ta čísla projít, i když nic nevypovídají o postoji respondentů k oné „vysoké kultuře“, tedy např k poezii konkrétně. Každopádně po prozkoumání zmíněných výsledků projektu bych nad čtenářstvem či nečtenářstvem nelámal hůl. Jako nejoblíbenější autor se jeví Michal Wiewgh a nejoblíbenějším dílem je Babička. Ha! Co to má být? Nesekli se výzkumníci v něčem? Skutečně je nejoblíbenějším dílem Babička? To jsme tak zamrzli v čase, nebo je to tím, že díky (snad ještě?) povinné četbě na základní škole je to jediná kniha, která každému, i těm nejhorším propadlíkům utkvěla díky školní docházce v hlavě? Wiewgha beru, ten je ok, ale Babiččin duch mi nedá spát.

Jestliže tahle seniorka zahalená v hávu obrozenectví z devatenáctého století patří k nejoblíbenější četbě, má potom vůbec šanci uspět v konfrontaci poezie ta jiná, netradiční, nezatížená, oproti té zaprděné, středněproudé, velkohubé, mramor seroucí poezii vlekoucí břímě let devadesátých?

Řekněme si to na rovinu: nemá. Proč? Protože: *Nečekané množství Čechů a Moravanů se osypává už jen při zmínce o poezii.* A protože stejně nečekané množství Čechů a Moravanů včetně Slezanů měli Babičku coby povinnou četbu. Ale pořád lepší povinná Babička než povinný Main kampf.

Po většinu života se pohybuji v prostředí těchto poetických alergiků. A rovněž tak řadu let na těchto nevědoucích provádím pokusy (pokud se dají, dovolí mi to a nevyženou mě svinským krokem) s básněmi. Na projekt ani výzkum to zatím nevypadá, přesto se určité výsledku už rýsují. A opět v tom má prsty babiččin duch. Drtivá většina mých respondentů si vybudovala díky povinné četbě odpor k literatuře, přičemž poezii považují přímo za věc nepochopitelnou, absolutně nepotřebnou a nesrozumitelnou ergo kladívko – nebezpečnou, protože, čemu nerozumím, toho se bojím. Hele, von čte básně, a rozumí jim, nebo aspoň dělá, že jim rozumí. To si chceš hrát na nějakýho lepšího, než jsme my, co? Myslíš si, že jsme blbci, co? Chceš do držky, vole? Barbaři zdegenerovaní do buranství? Nikoliv! Hodní, slušní, inteligentní, milí a sympatičtí lidé odkojení televizí. A tu ji máme! To je ona! Ta za všechno může! Mrcha jedna nestydatá! Vyhodíme ji z okna, tak, pěknou defenestraču a po večerech sesednem si spolu a budeme číst pěkně pod lampou. A ještě před spaním si budeme šeptat o tom, co tím básník chtěl říct.

Dodnes mě provází vzpomínka na slova jednoho neúspěšného básníka, jehož básně nikoho, ale opravdu nikoho neoslovovaly: Copak jsem prostitutka abych se nabízel? pravil nad stavem věcí uraženě. Kdyby chudák byl býval věděl, že básník je přece ta největší prostitutka, pověsil by psaní na hřebík a už dávno by postával v Perlovce. Ano, přesně, jak píše Štefan Švec, *básník se nám uzavřel do ghetta a odmítá s degenerujícím občanstvem komunikovat*. Poněvadž debilní obyvatelstvo si ho nezaslouží. A dobře mu tak!

Petr Štengl

vintage negativ

Od kraje k kraji

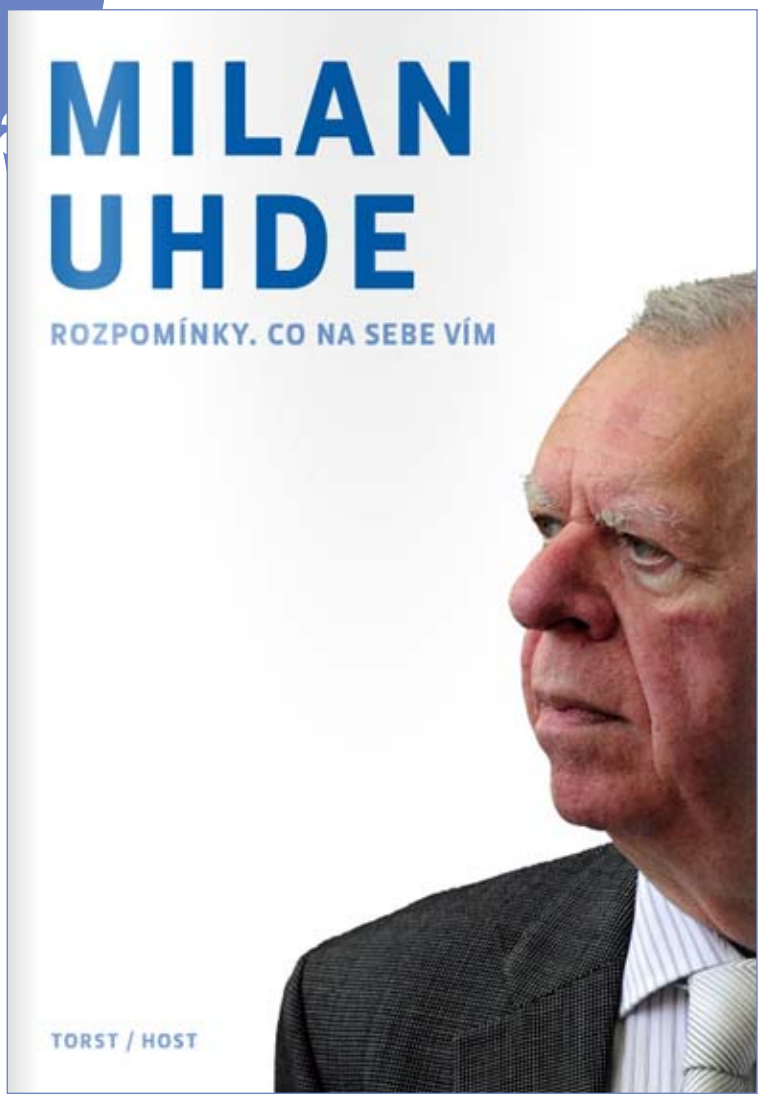

Foto Werner Bischof, koncept Michal Šanda

Paměti

Od kraje k kraji

Řady autorů vzpomínkových knih se setkávám se snahou podávat minulé, jež jimi bylo žito a zažito, nikoliv co obecně přijatelný pohled zpět (povýtce konsenzuální), ale jako domněle zrcadlový otisk byvšího v psaném textu. Ne - tak a tak jsem to vnímal (tak jsme to - možná - viděli), ale - tak a tak to bylo. Jako by historiografie nebyla více interpretací, pomyslem a konstruktem než rekonstrukcí minulosti: s limity danými nejen odlišnými kulisami, v nichž se kdysi pohybovali herci - a dnes pohybují diváci, leč především odlišností mentalit těch a oněch, odlišností patrnou dokonce z chování a jednání rozličných generací téhož století, téže dekády.

Paměti Václava Černého jsem tudíž pokládal za sice vzácně konzistentní vyjádření intelektuální a ideologické rezistence tváří v tvář zmatení hodnot a charakterů (nikoliv jenom v normalizačních časech jejich vniku, nýbrž také v době jich polistopadového vydání v brněnském Atlantisu); nicméně tam, kde se autor tvářil vydávati jediný platný a vůbec možný soud o době, sobě a druhých, jsem si říkal, že mi ve hře na Soudce něco podstatného chybí - každé řádné přelíčení uvádí přece mezi několikerými fakty dokonce i taková, která mohou pro vyšetřovatele zníti podezřele ano nepříjemně, a nechává zazníti rozličným relevantním argumentům protistran.

Nevím, zda se takto vůči Černému vymezuje vědomě, ale – už názvem i podtitulem své vzpomínkové knížky (Rozpomínky. Co na sebe vím) signalizuje Milan Uhde mnohé. Za prvé tedy jakousi nutnou neúplnost v nich vyslovených soudů - přes několikeré sondování v hlubinách paměti: postupné rozkrývání vrstev a jich analýzu (ověřující předchozí mínku a doplňující, přepisující tuto...). Za druhé potom výběrovost zcela privátní, podmíněnou zkušeností a osobními danostmi. Za třetí tolikéž i přítomnost určitého ostnu, který brání v monumentalizující pýše svědka přehlížejícího (jak případné slovo: nabízející rozličný výklad) dějiny velké i malé, ale daleko spíše přivádí někdejšího účastníka k poznání nedostatečnosti vlastního – v několikerém smyslu – svědectví: ku snaze chápati druhé a soudit především sebe.

Promlouvá-li Uhde o nikoli neproblematickém vztahu ku katolictví, smím se

vpravdě dramatické

snad domnívati, že tu kdesi ve spodním plánu prosvítá stránkami knihy zpovědní zrcadlo jako nabídka, jež byla v duchu následována literárním textem.

Mapujícím vlastně několikerou kariéru jediné tvůrčí osobnosti (zde jsem vzpomněl Čapkova Obyčejného života), několikerou možnost její realizace – při neúplnosti poznání a tápavém pátraní po vlastním místě ve světě a pro lidi.

Od raného dětství (Milan Uhde se narodil 28. července 1936) přes anamnézu rodovou a rodinnou, školní a lidské zrání, zakotvení v kultuře brněnské i republikové (včetně dílčích úspěchů v zahraničí), život v disentu i polistopadové angažmá politické po vědomý odchod z politického života a návrat k divadlu: procházíme kolem těchto milníků a spolu s autorem se u nich zastavujeme, abychom se ponořili nejen do individuálního lidského osudu, subjektivní reflexe téhož – a také do kontextu, v němž se obé uskutečňuje, ale především abychom to, co je psáno, konfrontovali s tím, co je dáno v naší hlavě: pamětí, způsobem myšlení, užívání řeči, etickými normami a normativy, vědomostmi i zkušenostmi. Domnívám se tudíž, že se Rozpomínky dožadují čtenáře aktivního i znalého, ochotného - jako to před ním učinil jich autor - alespoň pro domo sua zjistiti a vyzraditi, co na sebe ví: čím si není jistý, v čem pochybil, kde všude soudil chvatně a předpojatě. S tím připodotknutím, že ani stanovisko dnešní (už poučené) nemusí/nemůže býti definitivní, že se úplného poznání možná nikdy (na tomto světě) nedobéře. (Dovolím si malinkou provokaci: proto také církev svatá radí k několikeré zpovědi během roku.)

Úspěšného dramatika prozradí způsob, jímž Uhde jednotlivé informace strukturuje a vyjevuje – jakoby po vrstvách, v rámci rozličných souvislostí; každá nová je mu fasetou, jež podstatně jinak (ne jen lépe, ale vůbec z jiného úhlu, do větší hloubky, větší lidskosti) nasvicuje poznání předchozí (znejisťujíc soudy původně jednoznačné ba definitivní): ať se to již týká matčina židovství (a otcova údajného vztahu k matce za protektorátu) či představitelů předlistopadové i polistopadové kultury a politiky (a toho, jak/jakými je Milan Uhde poznal). Onu lidskost tu vytahuji ze závorky a zbavuji patosu obehrané již fráze: Rozpomínání... Nepohrává si s námi právě takto paměť? - Z níž se nejen události, ale také postavy vynořují jakoby po částech? – A nejsou tyto části příjemné či nepříjemné na omak také podle toho, do jakého celku jsou vloženy a v jakém stavu právě je ona ruka, jež po nich sahá? – Mnohé na sebe Uhdeho kniha přiznává: slabost a omezení přijímám pak za její noblesu i sílu. Solidnost – tak jsem si (dávno před četbou vzpomínek) pojmenoval jednu ze základních autorových vlastností. Dbáti o sebe: pečovat o přesné myšlení i řeč. A nezříkat se chyb a omylů, pokud už se vyskytnout. Aniž tyto vydávat za přednosti. Dobově (po)platné, aktuální situací podmíněné soudy nepokládat, nevydávat za axiomy. Nezatracovat beze zbytku, bez poznání motivace skutků a bez naslouchání protiargumentům. Nezbožňovat druhé, nezbožšťovat sebe. Pokoušet se ona přeřeknutí odhalovat a odstraňovat. A pokud už odstrašovat, tedy zejména poklesky vlastními...

Tyto imperativy se však nevztahují pouze na tvůrce jediného. Dovolil jsem si totiž jeho knihu číst co román. Jako literární dílo; které vzniká až v okamžiku konvergence textového materiálu (dodaného autorem) s vědomím čtenáře. S vědomím i svědomím čtenářů.

Ivo Harák

Milan Uhde: Rozpomínky. Co na sebe vím, TORST/HOST, Praha/Brno 2013, 1. vydání, náklad a cena neuvedeny, 648 stran

Mapujícím vlastně několikerou kariéru jediné tvůrčí osobnosti (zde jsem vzpomněl Čapkova Obyčejného života), několikerou možnost její realizace – při neúplnosti poznání a tápavém pátraní po vlastním místě ve světě a pro lidi.

Roman Rops-

KO 10

Ustaraný věřitel mě v zubech nevynesl. Barman se přepnul z elegance brzdiče houpaček na vnitřní autenticitu stěhováka a zastal se – mne. Než se věřitel stačil vyjádřit k mé výhodné nabídce – ani jsem ji nestihl dořící a už se napřahoval – byl vynesen a vystěhován. Pro nezúčastněného pozorovatele to mohl být překvapivý výsledek. Ale víte, jak to chodí s nezúčastněnými pozorovateli.

Když jsem se šel na záchod vydýchat z nepodařené kontaktáže, všiml jsem si, že přímo proti zrcadlu visí plakát s klasickým knírkem a pod ním nápis UŽ JE TADY ZAS. Vypadalo to celé trochu jako pomníček známého kremlologa. Už jsou tady zas. Pod knírek někdo rtěnkou přimaloval kurví pysk a rezolutní *Sie nicht*!

• • •

U jednoho stolu byli tři. Obžalovaný, žalobce a vykonavatel.

Obžalovaný si zrovna rozbaloval jakousi hubenou peroutku z křepelky, přinesenou z lepší restaurace. Dovnitř ke stolu už ho nepouštěli, ale jako dlouholetému váženému hostu-labužníkovi mu ještě prodávali méně prestižní odřezky skrz zadní dveře, „tu gou“. Změnit zvyky je jedna věc, ale na běžnou stravu se přechází hůř. Dnes mu to ještě prodávají pokoutně, bezpečně zabalené do včerejších novin, a on si statečně drží zbytky optimismu… drží je, drží!

Je to pořád dobré, pochutnává si; je to jako fišenčips, zamilované pouliční jídlo Winstona Churchilla, tak anglické a přitom tak lidové, a já jako ten Čerčil, můj oblíbený politik a svým způsobem i životní vzor. Jen mi trochu chuť, okořeněnou představivostí, kazí tady ti páchnoucí mužici, kdyby aspoň chvíli byli zticha…

„Tak vy se pohoršujete, že se vás lidi nezastali? Že nešli demonstrovat, když vám, jak říkáte, omezovali svobodu slova? Když vám sebrali teplý místa v redakcích, vaši svobodu vašeho slova, svobodu vašeho cestování, o kterým si oni ze svých platů mohli nechat jen zdát? Kdy jste se svým svobodným slovem zasadil, osobo bývalá veřejně činná, chlape mizerná, aby si to i oni mohli dovolit? Co z těch vašich svobod měli? Jak jste se, požívaje těchto výdobytků, zastali lidí vy? Kdy jste se zastali fotrů vyhazovaných z práce, mamin vyhazovaných i s dětma z bytu, žebráků vyhazovaných z tramvaje? Akorát jste jim nasrali, akorát jste se jim vysmívali. Že prý nejsou zkrátka tak ‚úspěšní‘ jako vy a hlavně jako vaši chlebodárci, majitelé vašich psacích stolů a vypolstrovaných seslí, a že teda jim to přece patří. Tak teď vám chlebodárci vylili perka, protože vás už živit se jim nevyplatí, a neúspěšnej jste teda vy. A já vám teda s chutí naseru.“

Taková obžaloba! Ale co byste čekal od člověčka, který nedohlídne než na svůj talíř a pořád podvědomě touží po přísném pánovi, že ano, kdepak vyšší kultura. Jakpak by mi mohl rozumět. Vždyť já jsem byl jenom rád, že už mám konečně pány, kteří mě nenutí, abych pro ně psal, to dá rozum; všechno jsem to dělal rád a ochotně a ani mě nenapadlo… Bylo to tak jednoduché! Byl jsem zkrátka šťastný, že mám každý ráno na stole sklenici džusu z čerstvých pomerančů, a v šupleti pas a prachy na letenku. A teď ta stavovská hrdost do toho… No je to tak složité?

„Slušaj, ty žurnalist?“ promluvil konečně ten třetí.

„Ja intěligent!“

„A čto vy dělali proti tomu, kak ty dělal pro narod!“

„Náhodou! Psal jsem proti tomu básničky! Pod krycím jménem, tedy pseudiménem, však víte, jaká byla doba. Do literárních časopisů jsem ty verše psal; a byly tak

Tůma

exkluzivní, že je vlastně nikdo nečetl. Však víte, jaká je…“

„Tak kde vaša atpovednosť?!“ chytil ho už vykonavatel pod krkem, až se noviny rozlétly kolem dokola i s kousky peroutky à la Čerčil – a mně se při tom slovu chtělo něco říct. Odpovědnost! Ale mlčel jsem. Mlčel jsem tak moudře a nikdo to neocenil.

• • •

A tak si říkám, Miloši, důvěra – to je vášeň! A vášeň samozřejmě nese plody. A my ti je výhodně prodáme, na míru a se slevou. Takže nebudeš muset ani moc přesčas dřít, aby sis je mohl nakonec dovolit. Příliš to nestojí. Jen trochu času. Odříkání. Odložená spotřeba, etika a tak.

Miluju svůj vnitřní hlas. Neslýchám ho dlouho, asi od té doby, co znám předsedu Rorschacha, ale mám ho hluboko v sobě. Dává na mě pozor.

• • •

„Rozhlídni se kolem po těch lidech!“ řval brunátný třetí do odkrveného obličeje prvního asi tak z deseticentimetrové vzdálenosti. Druhý klidně přihlížel.

Překročil jsem kus umaštěných novin, který přistál mezi mnou a toaletami. Přečetl jsem na nich palcový titulek: DNEŠNÍ NEZAMĚSTNANÍ JSOU BACHAŘI V ZÍTŘEJŠÍCH LÁGRECH.

Dlouho jsem si umýval ruce.

A při cestě zpět jsem v zrcadle zahlédl něčí divnou tvář.

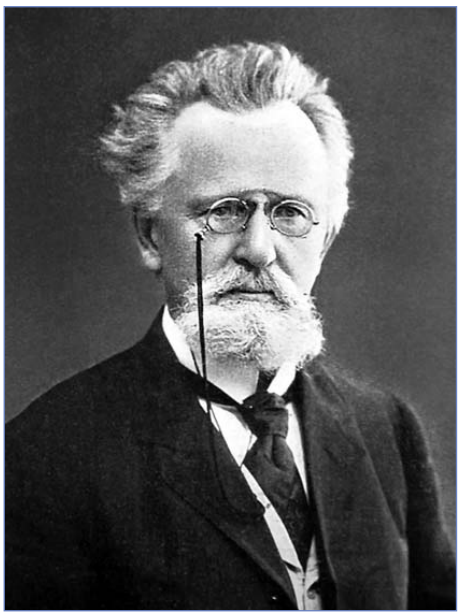
Od kraje ke kraji

Soutěž

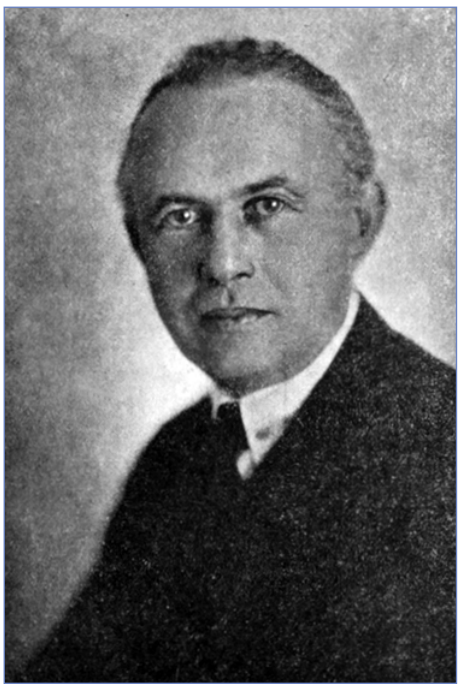
Každý školák ví, že se proletářský spisovatel Ivan Olbracht ve skutečnosti jmenoval Kamil Zeman a jeho otcem že byl Antonín Zeman, čili Antal Stašek. Od vás, vážení a milí čtenáři, chceme vědět, jak byste se doslali z Kladna z ulice Ivana Olbrachta od Prahy do ulice Antala Staška. Ovšem pozor, proletáři nejezdí automobilem, natož taxíkem, takže pěkně sockou: vlakem, tramvají, autobusem.

Odpovědi posílejte na e-mailovou adresu: nakladatelstvi@petrstengl.cz a nezapomeňte připsat svou adresu poštovní, protože pět nejlepších cestovatelů bude odměněno knihami z Nakladatelství Petr Štengl.

Antal Stašek

Ivan Olbracht

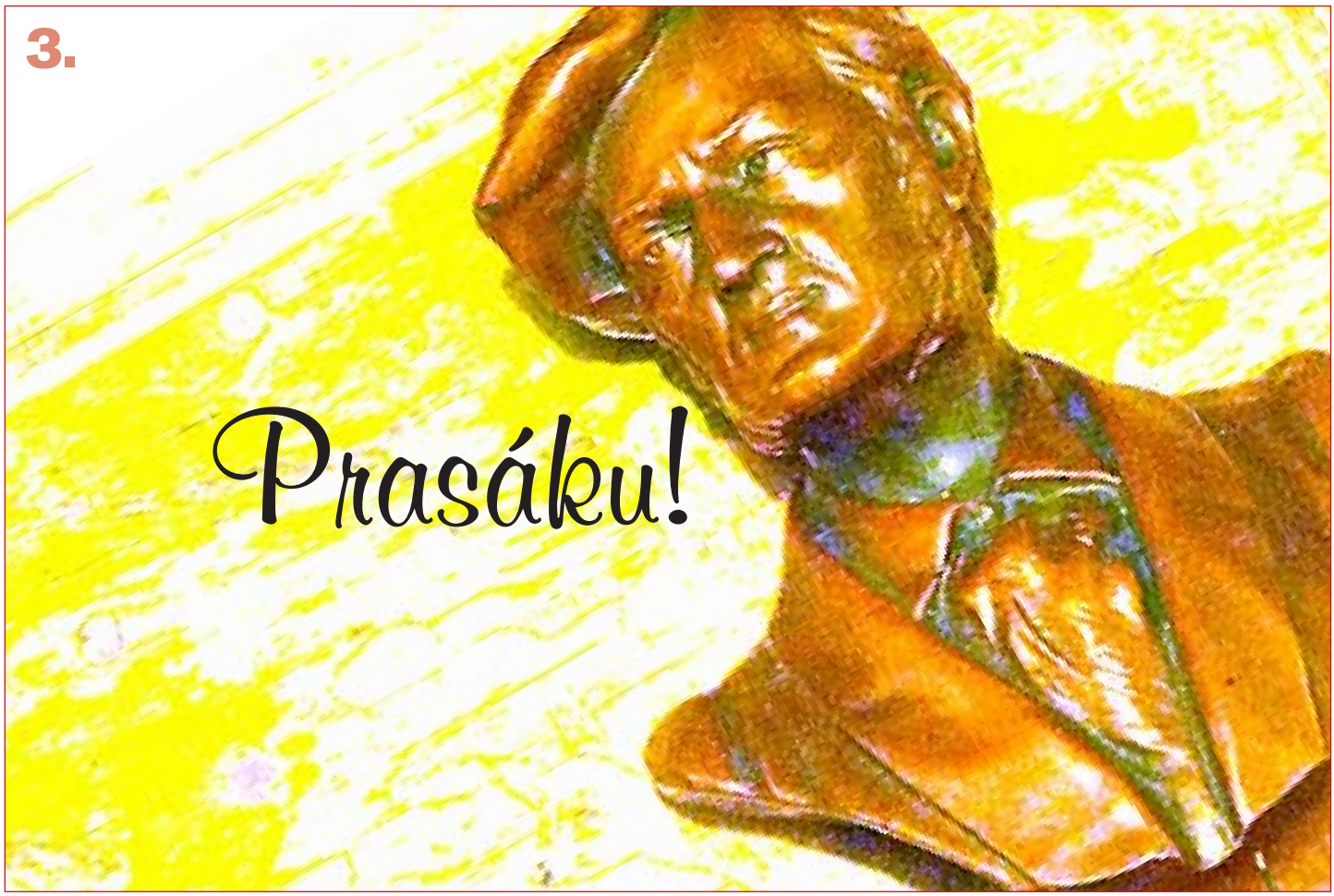
Liszt a Wagner...

v Piešťanech

2.
I mně občas chybí ruce...

3.
Prasáku!

Z antikvariátních banánovek

Od kraj
e k
e kr
aji

PRŮVODCE PO BOJIŠTÍCH
A VOJENSKÝCH PAMÁTNOSTECH
ČESKOSLOVENSKÉ REPUBLIKY

SEŠIT 23

BOJIŠTĚ U CHLUMCE
(1126, 1813)

NAPSALI
škpt. pěch. ED. KUBALA a dr. IV. HONL

S orientačním náčrtem 1:500.000
a s výřezem speciální mapy 1:75.000

V PRAZE 1935

VYDÁVÁ KRUH PRO STUDIUM ČS. DĚJIN VOJENSKÝCH PŘI VĚDECKÉM ÚSTAVU VOJENSKÉM — V GEN. KOMISI KNIHKUPECTVÍ SVAZU ČS. DŮSTOJNICTVA, PRAHA II, ŠTEFÁNIKŮV DŮM

Útlou dvacetistránkovou brožuru sepsali dva autoři, tím prvním je štábní kapitán pěchoty Eduard Kubala, narozený roku 1892 ve Staré Bělé u Ostravy, zemřel roku 1981. Důstojník, vojenský historik. Druhým je Ivan Honl, roku 1898 v Praze, zemřel 1984 v Roztokách. Topograf a kartograf, spoluautor dějin zeměpisu a vojenství, autor spisu o dějinách karetní hry v Čechách.

Eduard Kubala se zaměřil na odborný popis bitev v roce 1126 a především té z roku 1813, která byla bezprostředním důsledkem bitvy u Drážďan.

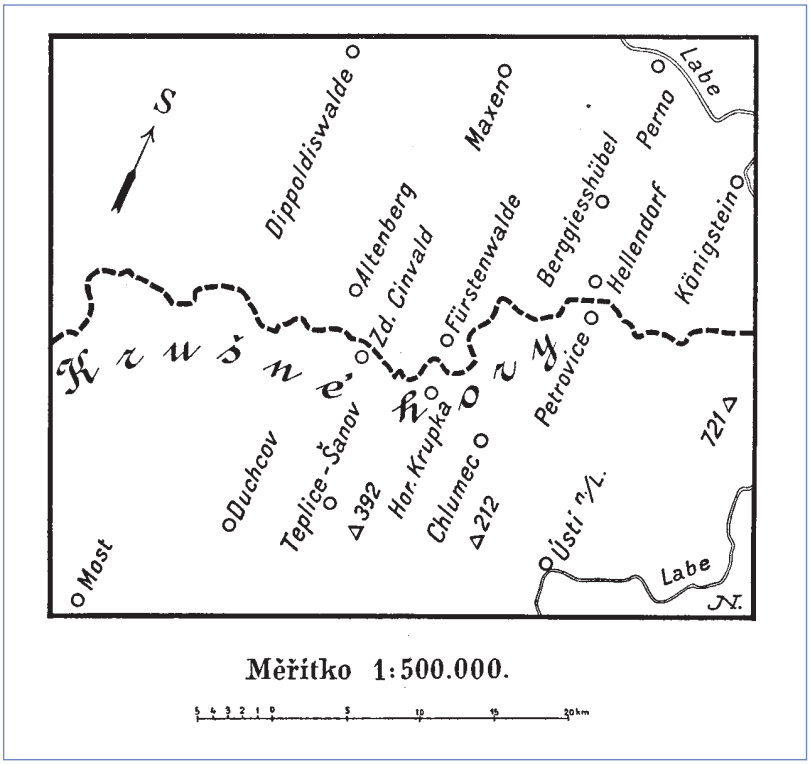
Bojiště u Chlumce (1126, 1813)

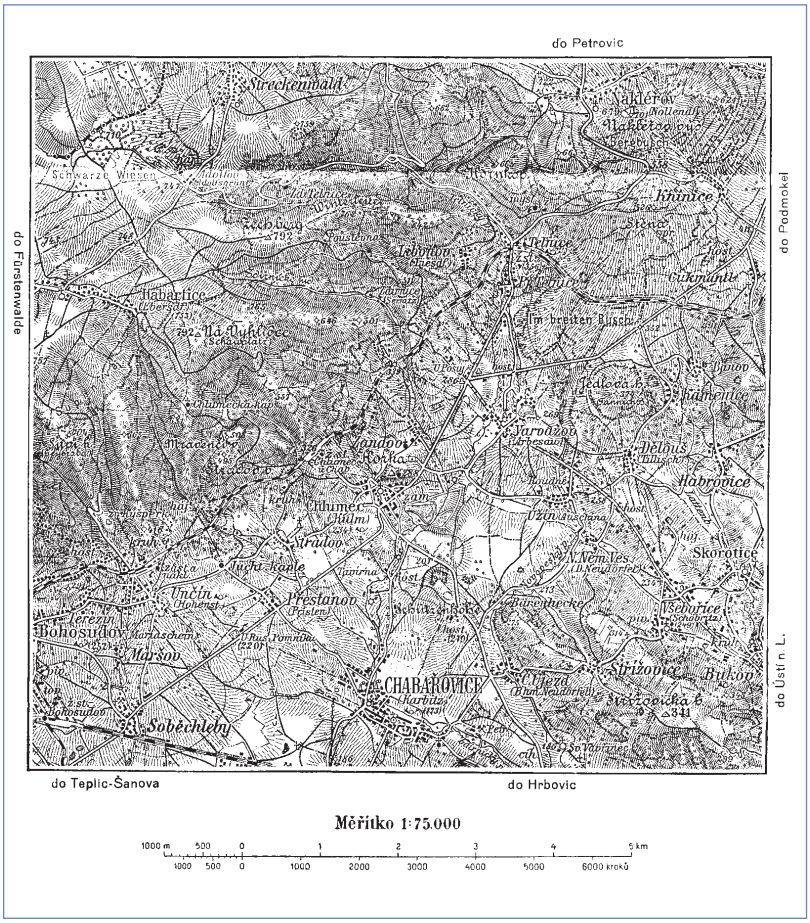
Napoleon se pokusil využít šance na proniknutí do Čech a generálu Vandammovi rozkázal pronásledovat tzv. Českou armádu, v jejímž čele stál Karel Filip knížete ze Schwarzenbergu. Jeho velení podléhali pruský generál Kleist, ruští generálové Osterman-Tolstoj, Jermolov, Barclay de Tolly a rakouský polní zbrojmistr Hieronymus von Colloredo-Mansfeld. Ke střetu došlo ve dnech 29.–30. srpna v okolí Teplic. Spojencům se podařilo francouzský útok odrazit, Napoleon se ovšem nehodlal s porážkou smířit a proto zformoval své vojsko k dalšímu útoku 17. září, kdy byl definitivně jeho pokus o průnik zmařen. Kromě obce Chlumec, která dala bitvě jméno, byl zničen i Stradov, Žandov, Přestanov, Roudné a Dolní Varvažov. Na obou stranách padlo celkem 20 000 mužů.

Ivan Honl popisuje, jak někdejší bojiště vypadalo po více než 100 letech, zacelené jizvy v krajině, pomníky a památníky.

Sešit s pořadovým číslem 23 vydal Kruh pro studium čs. dějin vojenských při Vědeckém ústavu vojenském. V antikvariátech se občas objeví i další sešity z této pozoruhodné řady:

Bitva na Bílé hoře 1620, Bitva na Brůdku 1040, Bitva na Vítkově 1420, Bitva pod Vysokou 1142, Bitva u Domažlic 1431, Bitva u Chotusic 1742, Bitva u Kolína 1757, Bitva u Lipan 1434, Bitva u Lützenu 1632, Bitva u Rakovníka 1620, Bitva u Štěrbohol 1757, Bojiště u Loděnice (1179, 1432), Česká Skalice (1424, 1758, 1866), Jasiňský průsmyk (dějiště bojů 1914 a 1916-1917), Legendární bojiště na Tursku, Lipany 1434, Místopis pomníků na jičínském bojišti z 1866, Obležení Prahy 1648, Povšechný přehled válečných památek Podkarpatské Rusi, Švédský tábor v Brandýse n. L. a v St. Boleslavi, Užocký průsmyk (památky na boje 1914-1915), Žižkovo vítězství u Hořic 1423. Co jsem ale v antikvariátu nikdy neviděl a co bych si chtěl přečíst, je kniha Z historie dragounů : z přednášek 19. února 1936 ve Vědeckém ústavu vojenském v Praze a 5. března 1937 v Akademickém klubu v Pardubicích.

Město Teplice-Šanov, kde za bitvy byl hlavní stan spojenců, nám události připomíná na několika místech. Vrchní velitel kníže Schwarzenberg byl ubytován v domě „U Josefa Egyptského“ v Dlouhé ulici č. 30, rakouský císař v zámku, ruský car sídlil v protějším domě „U zlatého klíče“ na Zámeckém náměstí č. 3, pruský král v domě „Morawe“ na rohu Dlouhé ulice na místě nynějšího č. 41, operační kancelář byla v téže ulici v č. 30. První noc svého zajetí trávil Vandamme v malé zahradní místnosti domu „U tří králů“ v Kostelní ulici č. 7.

Na bojiště vyjdeme Mararykovou tř. a pokračujeme po státní silnici přes Soběchleby k severovýchodu až k pruskému památníku, stojícím při levé straně silnice (7,5 km). Je to plasticky zdobený litinový památník z r. 1835, provedený v hořovických železárnách podle návrhu Petra Nobile a představujícím bohyni vítězství, vyrývající datum bitvy do oválného štítu. V domku vlevo od vchodu je uloženo několik předmětů na bojišti nalezených. S tohoto místa dobře přehlédneme celé bitevní území: na jihovýchodě Chabařovice a vpravo výšina Na Běhání, na severozápadě se malebnou siluetou táhnou Krušné hory, na severovýchodě vidíme Přestanov a za ním terén stoupající přes Chlumec k Nakléřovskému průsmyku. Od ruského pomníku pokračujeme do Přestanova (0,6 km). Jdeme k Juchtové kapli a k pomníku padlým bojovníkům, postaveném při ní r. 1913. Dále k severovýchodu přes Stradov do Chlumce (3,5 km). Na okraji Chlumce stojí tzv. jubilejní pomník rakouský, zbudovaný r. 1913 podle plánů pražského architekta Julia Schmiedela. Na stupňovitém základě se tyčí oválný dřík zakončený postavou lva; výška 26 m. V hale v dolní části pomníku je malé museum památek na bitvu. (Vstupné 1 Kč). Od jubilejního pomníku dále po státní silnici ke skupině domů „U Pošty“ (2 km), kde proti sobě stojí dva pomníky, vlevo pruský, vpravo rakouský. Pruský pomník z r. 1817 v gotickém slohu řešený a zdobený medailony nese na vrcholu odznak Železného kříže, známé vyznamenání za války r. 1813 (10. března) v Prusko zavedeného. Návrh pomníku je dílem berlínského architekta Bedřicha Schinkela. Rakouský pomník z r. 1925, vysoký litinový obelisk s ozdobami, svědčí památce generála Colloredo-Mansfelda; podle projektu podplukovníka Querlonda byl zhotoven v železárnách v Novém Jáchymově. „U pošty“ se státní silnice větví trojím směrem, na sever přes Telnici k Nakléřovu (6,6 km). S věže tamního kostela obhlížel Napoleon 17. září okolní krajinu a sledoval postup boje u Varvažova. Od koslena na východ na kopci je rozhledna („Karl Weis-Warte“), postavená k stému výročí bitvy.

A takhle vypadají pomníky po 200 letech:

Připravil
Michal Šanda

1813

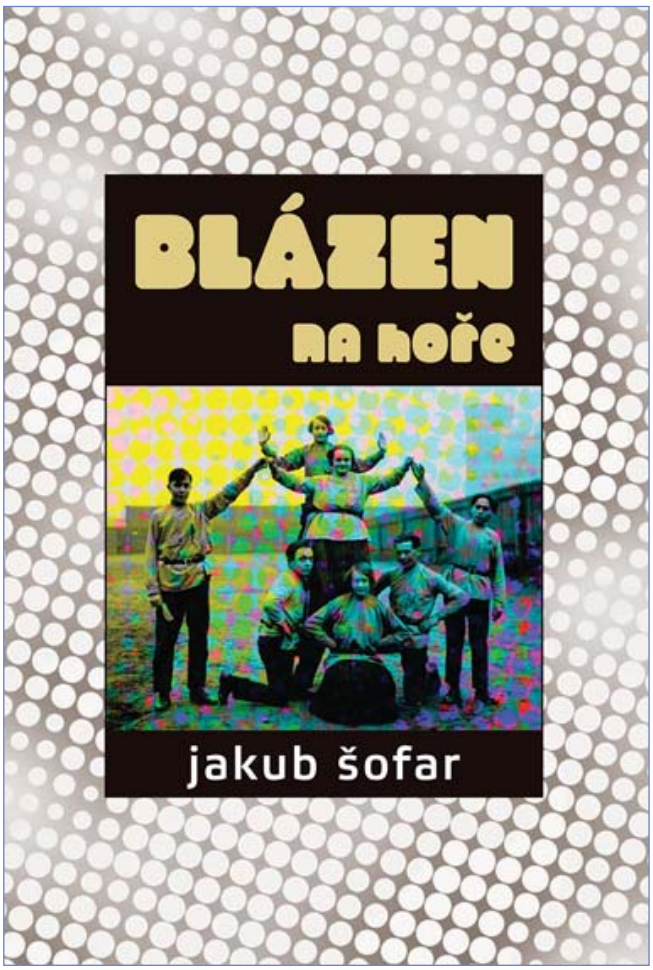

Od kraje ke kraji

O bláznu na hoře

Je to s podivem, ale Jakub Šofar nemá heslo ve Slovníku české literatury po roce 1945, přestože byl v letech 1993 – 2005 redaktorem Tvaru, od roku 2000 pravidelně píše do literární přílohy Práva Salon a mimo jiné je rovněž jedním ze zakladatelů časopisu Dobrá adresa. Do zmíněných periodik, ale třeba i na Portál české literatury nebo pro ČRo Vltava zrecenzoval bezmála pět set knižních titulů. Na bezpočtu titulů se podílel coby editor a redaktor. Kromě toho je on sám autorem knih: Ýbung-ende (2005), Prostší motivy (z bejsmentu) (2008), Peking Not Fucking (2008), Zradidla čili lapy (2012).

A tenhle nesmírně sečtělý Jakub Šofar mi po právu vyčítá, že moje recenze jsou pouhým popisem toho, jak sedím v hospodě a co tam sním a vypiju a jenom mimochodem, kdesi na konci, že se zmíním o recenzované knize. Proto jsem před časem do Salonu napsal recenzi na povídky Marka Šindelky, založenou na tom, jak sedíme v hospodě U Hrocha se Šofarem. V knize Blázen na hoře si nicméně zase Šofar zvolil pro rytmizování textu větu: *Desátého. Steak s Michalem. Se Šandou.* Mohlo by to snad budit dojem, že Šofar Šofara Šandou myje, či chcete-li naopak, že Šanda Šandu Šofarem, pravda je ovšem taková, že vždycky desátého v měsíci, když je po výplatě, si chodíme dát do nosu. Debužírovat. Tahle znamenitá tradice trvá už několik let. Divinis, Ambiente Brasileiro, Čestr, okusili jsme lahůdky kuchyně ruské, indické, pákistánské, afghánské i bezpočet kolen pečených českých. V současnosti jsme si oblíbili steakhouse v Lucemburské ulici na Vinohradech. V knize zmíněná věta pokračuje mantrou:

Tak jak to bude?
Jako vždycky.
350 medium?
Jo, medium médiům.

Tuhle jsem se dočetl: v 15. století se mír pečetil tím, že dva bývalí odpůrci si lehli spolu do postele (ve vší počestnosti) a dali tak smíru jakousi člověčí dimenzi. Nebylo psáno, zdali šlo o společnou noc na loži, nebo spíše jen symbolické spočinutí. Ihned se mi odkudsi promítl obrázek dalšího zabraného paláce na Malé Straně, kde by měly partaje svoje smírčí ložnice, po každé schůzi koalice by poslanci volali manželkám: Dneska večer mě nečekej...

V mezičase jsme se ale jaksi rozežrali a dáváme si už steak půlkilový. Se švestkovou omáčkou a fazolkami.

Ale to sem nepatří.

Nebo snad přece?

Mám pocit, že kniha Blázen na hoře si tohle moje plácání o jídle nezaslouží a měl by ji zhodnotit někdo seriózně a kriticky a zařadit ji do kontextu české literatury. Kritici si zřejmě prodloužili čas oběda a poflakují po bufáčích u párku a piva, jinak si neumím vysvětlit, proč si dosud na napsání takové recenze nenašli čas. A dokonce ani na Šofarovy knihy předchozí, což je trestuhodné. To je na vysypání slánky do talíře!

Čestnou výjimkou je Pavel Janoušek a jeho recenze v obtýdeníku Tvar č. 13, 2013.

Jakub Šofar je autor navýsost zajímavý a já tuším, proč kritikům uniká. V jeho knihách je minimum příběhovosti. Často v nich není příběh vůbec. Není o čem se sáhodlouze rozepisovat a nastavovat tak recenzentskou kaši převyprávěním děje. Šofar není široce rozmáchlým vypravěčem, jako třeba Petr Šabach. Jeho síla je v něčem jiném, v chytrém přemýšlení o věcech a v naprosto neočekávaných a překvapivých závěrech. To vše v minimalistickém provedení, v pár větách. Přirovnal bych to k Šofarovu oblíbenému filmovému hrdinovi Chucku Norrisovi. Tyhle věty mají sílu úderu malíkovou hranou. Posuďte sami:

Čím jsem starší, stávám se praktičtějším uvažovatelem, nikoliv člověkem. Hřebík stále neumím zatlouct, ani se o to nepokouším, což bych měl, ale připadá mi, že rychleji dokážu dělit zrno od plev, abych po vzoru všech svých milců zrno odhodila staral se jen o plevy a o plevele...

Jinak nic, nic, za co by stálo utratit a utrápit písmenko

Byli jsme na Kainarských ostrovech a
bylo to zase
jako když kus masa
pleskne
o zem

Tuhle jsem se dočetl: v 15. století se mír pečetil tím, že dva bývalí odpůrci si lehli spolu do postele (ve vší počestnosti) a dali tak smíru jakousi člověčí dimenzi. Nebylo psáno, zdali šlo o společnou noc na loži, nebo spíše jen symbolické spočinutí. Ihned se mi odkudsi promítl obrázek dalšího zabraného paláce na Malé Straně, kde by měly partaje svoje smírčí ložnice, po každé schůzi koalice by poslanci volali manželkám: Dneska večer mě nečekej, naopak pošli mně to voňavý pyžamo. Konečně (nebo bohužel) jsme se domluvili, jdu na kanafas s rudejma... s bílejma... s kropenatejma.

Hledaje nějaké vzrušení, proplouval jsem erotickými inzeráty v internetové verzi Annonce. Jeden se mi líbil: „Tady zena po padesatce mas zajem o pekny sex tak zavolej jicin a okoli.“ No to si dám líbit. Otevřel jsem okno a zařval jsem: „Jičín a okolí!“ Pravda, trochu jsem se styděl, ale když chce člověk trochu zlobit, nesmí být prudérní. Jenže nic se nedělo. Žádný pěkný sex. Ani špatný. Ani ťuk. Tak jsem zase okno zavřel. Už mě asi někdo předběhl

Kolikrát ještě musí Godot nepřijít, abychom na něj už konečně přestali čekat?

Drobničky jsou prostřídány s delšími několikastránkovými pasážemi, občas se mezi nimi objeví dokonce i regulérní povídka, nicméně všechno to je bez názvů, odděleno pouze prázdným řádkem a text se tak hrne od začátku do konce jediným nepřetržitým proudem, jako dravá bystřina. Abych se ale vrátil k jídlu; v knize Blázen na hoře servíruje Jakub Šofar čtenářům učiněnou gourmetskou literární hostinu. Listuji v ní prsty umaštěnými od nadívaných křepelek a ústy, v nichž doznívá chuť po ústřicích, volám: Kritici, necpěte se párkem s hořčicí!

Michal Šanda

Jakub Šofar: Blázen na hoře (Dybbuk, Praha 2013)

Paralelní literatura 7 – Esoterické Slovo

U seknu to e ntre m

V sedmé části rubriky, pojednávající o skrytých zákoutích současného českého a moravského písemnictví, jsme zabloudili do vonnými tyčinkami provoněných prostor knihkupecké jeskyně U Džoudyho, a rovněž do dvou podlaží čarodějnického knihkupectví Dobra v pražské Celetné ulici. V těchto tajemných místech žijí a tvoří literáti Tvůrčí skupiny diverzní k Diverzní tvůrčí skupině (TSDkDTS), kteří vzývají živly, východní nauky a svět nadsvětských tajemství.

Valerij Brožek

. . .

Po ulici
hnán větrem
tančil mikroténový sáček
a byla to krása
na americký způsob
kola auto ho přejížděla
ale jemu to vůbec nevadilo
jelikož už byl stejně placatej
a vítr pořád zesiloval
a rval stromy
bořil domy
ale mikroténovém sáčku
to bylo u zadku
pořád byl placatej
a věděl
že americká krása je věčná

• • •

Jednou jsem šel na kopec venčit psa
a tam
uprostřed bordelu z černých skládek
zaplavila mě blaženost
v takovou chvíli člověk nedumá
jestli je bůh nebo není
protože to je prostě jasný
a úplně ukradený jsou vám i církevní restituce
taková chvíle je nekonečně lepší
než všechny návykové látky světa
a úplně nejlepší na tom je
že když by vás při takové chvilce
stopli v autě policisté
tak přestože jste prokazatelně šťastní
nic nenadejcháte

• • •

Najde se hodně lidí
kteří věří
že kilo olova
je těžší než kilo peří
najde se hodně lidí
kteří věří v boha peří
a v boha olova
a přitom nemají ani nejmenší ponětí
o výši našeho hrubého domácího produktu

• • •

Mystika pro samouky
Indie pro začátečníky
Jak meditovat – cesta do nitra – You Tube
Meditační a relaxační hudba
ke stažení a poslechu zdarma
Bůh je smutný hrdina

• • •

Sedl jsem si do pozice lotosového květu
opřel předloktí o kolena
spojil konečky palců s konečky prostředníků
zklidnil dech
zavřel oči
a ponořil se do meditace
nejdřív se mihotaly obrazy
pak nebylo nic
a najednou se objevilo fialové kolečko
se zářícím bodem uprostřed
civěl jsem na kolečko
kolečko zářilo
a oba jsme byli v pohodě
nepodařilo se mi tak docela vytěsnit myšlenky
a v hlavě se mi začaly rojit otázky:
co znamená fialové kolečko
se zářícím bodem uprostřed?
většinou se mi totiž v mysli
zjevují všelijaké hanbačinky
nebo útržky z akčních filmů
co pak s takovou meditací?
ale fialové kolečko bylo lepší
než všechny hanbačinky dohromady
chtěl jsem se k němu přiblížit
abych si na něj mohl sáhnout
a zjistit
jestli je teplé nebo studené
ale ať jsem šel seberázněji
fialové kolečko zůstávalo v dáli
chtěl jsem vědět
jaké to v dáli je
a muselo to tam být vskutku úžasné
v končinách
které oplývají fialovými kolečky
nejspíš zrovna tam někde sídlí bůh
nebo bůh sám je
fialovým kolečkem se zářícím bodem
uprostřed
a možná právě proto
si ho dosud ještě nikdo nevšiml

• • •

Lid se rozdělil na dva tábory
jedni tvrdili
že kilo olova je těžší než kilo peří
druzí oproti tomu trvali na svém
že těžší je samozřejmě kilo peří
poněvadž je ho větší halda
a pak tu ovšem byla stará známá pátá kolona
které to bylo jedno
prašť jako uhoď kilo jako kilo
intelektuálové se bojů nezúčastnili
a ti kteří se včas nezasebevraždili
byli vyhnáni
olověňáci stáli na barikádách proti péřákům
a domobrana prašťuhoďáků
mydlila všechny bez rozdílu hlava nehlava
atmosféra houstla
situace se vyhrocovala
mrtvých přibývalo na obou stranách
věřící se modlili k bohu
nevěřící proklínali boha
občas si to prohodili
bůh vážil olovo a peří
sedělo to přesně

Andrej K. Poštulka

ÓM (úryvek)

Objetí mandaly
Omyl mysli
Ostravský minaret
Ohřev mázdry
Opuštěný mem
Oslava mozku
Opice mektá
Okrasný mamrd
Obří moc
O mně

TANTRA

A
A
A
A
A
A
A
A
A
A
A
A
A
A
ch

Marcela Utrapradéš

Haiku

V podchodu
proužek světla
Měsíc hledá polibek

Řeka pluje
tisícerem kohoutků
moře je jen kapka

Vážka nad rybníkem
který není
nehybně stojí

Za rozbřesku
rohlík nahrazuje přemítání
voní

Koleno zamířilo
na rozkrok
Kung fu lásky

Nejkrásnější báseň světa
už několikrát vznikla
Každý, kdo ji napsal
spálil okamžitě list

Klára Hikesková

Jin-Jang

Propast je hora
hlavou dolů
V nenávisti jsou dva
navždy spolu

Kde tmy je nejvíc
tam už svítá
Nejtěžší práce je
jak pírko lítat

Zen

Všechno, co je tvůj život, není
I naděje je jenom strach
Miluješ, vidíš, myslíš, tvoříš
To svíčka prskla v dějinách

Šimon Pánev
m

Za světem těl, prachu, za světem mámivým,
je říše bez strachu, jen já sám o ní vím
Za světlem bez záře, za hudbou bez krásy
dívám se do tváře, do tváře ze Lhasy

Dalai Dalai Dalai Lá
Dalai Dalai Dalai Má

Z lotosového sedu naší duše
kluše k nám pokoj, mír, láska už k nám kluše

Dalai Dalai Dalai Lá
Dalai Dalai Dalai Má

Z celého vesmíru, co je v našem sedu
vytéká chladný žár, mrzne oheň z ledu

Dalai Dalai Dalai Lá
Dalai Dalai Dalai Má

Dobromil Adresný

Ať žije bůh!

Bůh žije v New Yorku
má pronajatý byt nedaleko Central parku
bydlí sám s černou kočkou
kočka se jmenuje Meg
on se živí kreslením komiksů
cvičí taj či
pravidelně jednou týdně chodí k psychoanalytikovi
snaží se mu vysvětlit kdo je
psychoanalytik se mu to snaží vyvrátit
a hledá v jeho nitru skrytá traumata z dětství
ale nemůže žádná nalézt
protože dětství prožil bůh tak strašně dávno
že si na něj vůbec nepamatuje
psychoanalytik je z toho rozmrzelý
to není možné
rozčiluje se
každý dospělý jedinec přece prožil nějaké dětství
•
Budha žije v New Yorku
čas od času vystoupí na střechu mrakodrapu
a pozoruje plující mraky
hraje šachy s počítačem
pracuje jako saniťák
a pár roků strávil v psychiatrické léčebně
protože se už třikrát pokusil o sebevraždu
pěstuje želvy a kouří vodní dýmku
•
Ježíš žije v New Yorku
do nedávna byl dealerem drog
sám bral výhradně kokain
a musel si nechat transplantovat novou nosní přepážku
měří přes dva metry má tetování a je Afroameričan
odkroutil si dva a půl roku ve federální věznici
a tam začal věřit v Ježíše Krista
je gay a provozuje zásadně autoerotiku
protože má panickou hrůzu z AIDS
•
Alláh žije v New Yorku
na střeše mrakodrapu pěstuje včely
v létě prodává zmrzlinu a v zimě pečené kaštany
je ryšavý a lidé si myslí že je Ir
vlastní rozsáhlou sbírku gramodesek rockové hudby z šedesátých let

•

Jehova žije v New Yorku
pracuje jako pokladní supermarketu
navštěvuje kursy sebeobrany
protože byla před pěti lety přepadena a znásilněna
třikrát týdně vygruntuje byt
i když to není vůbec třeba
měla by navštěvovat pravidelně psychiatra
ale kašle na to
je lesba a na rameno si nechala vytetovat nápis
smrt mužům

•

Manitou žije na Kavčích horách
a v životě nečetl ani neviděl Vinnetoua

•

Žiju v Praze
chystám se jednou podívat do New Yorku
necvičím taj či
nemám tetování
měřím 175 cm
nikdy mě nikdo neznásilnil
byl jsem v psychiatrické léčebně
protože jsem se párkrát pokusil o sebevraždu
proto chodím pravidelně k psychiatrovi
nepěstuju včely
protože mám alergii na včelí jed
nemám kočku ani psa
jen moučné červy ve špajzu
neberu drogy a nemám tetování
mám rád v létě zmrzlinu a v zimě pečené kaštany
nejraději poslouchám muziku z šedesátých let
nesnáším komiks
moje dětství stálo za hovno
ale hrál jsem si na Vinnetoua a miloval jsem Rybanu

•

Jedině Dominik Duka ví přesně
jestli je bůh nebo není
tváří se že je
ale ve skrytu duše doufá že není
protože kdyby byl
tak by Duka dostal
od dvoumetrového potetovaného Afroameričana z NY
příšerně do držky

Visla Hana Brousková

• • •

Há um hoa hé
vava rava vava rava tringa dava hoá vé

Hám tha ráva thanda vaé
jem da káre thanda hé

Há um hoa hé
vava rava vava rava

Há um hoa hé
tringa dava hoá vé

• • •

Válmíki dam thiradari kráhemakté
eruhadram thirameka vtáhi kém
Iskamtami hoá khatke meá
Vari vava ametemtá verhám pé

Akrigidra vistá thirameka krágdem
kosvhá vtyha káre argudél
úkimakté iskamtami rave heá
ajdarukri vestá krámgke pé

astirika eruhadram vetna vetna ém
tringa vehá printarekti
srofa jkubé vatímdát

jakta girthá asterjektti
hokmaprhábha vitahát
astirika vinda jhokthra sném

Feng-Č Veselý

Příběhy mistra Ču Ch-či

Mistr Ču Ch-či odešel do hor. Hledali ho žáci, hledali ho ministři, hledal ho samotný císař, pán podnebesí. Když se mistr Ču Ch-či vrátil, nikdo už ho nehledal. Mistr dožil v císařském paláci nepoznán v rozjímání.

Za mistrem Ču Ch-či přišel žák a zeptal se, co je klid. Mistr Ču Ch-či máchl mečem a usekl mu ruku. „Už víš, co je klid?“ zeptal se mistr Ču Ch-či. „Ne,“ odpověděl žák. Mistr Ču Ch-či máchl mečem a usekl mu druhou ruku. „Už víš, co je klid?“ zeptal se mistr Ču Ch-či. „Ne,“ odpověděl žák. Mistr Ču Ch-či máchl mečem a usekl mu hlavu. „Ani teď to nevíš, ale už se nebudeš ptát,“ řekl.

Mistr Ču Ch-či se doslechl o moudrosti mistra Ta Lu-lan. Vydal se za ním přes celý stát Chan. Když ho dovedli před mistra Ta Lu-lan, mistr Ču Ch-či se uklonil a zeptal se: „Kolik uší má dům, mistře?“ „Co tu chce ten debil?“ zeptal se mistr Ta Lu-lan.

Každý rok si mistr Ču Ch-či stříhal plnovous do špičky. Při jednom stříhání za ním přišel jeho nejmilejší student Wi-Fi L a zeptal se: „Nezkusíte letos roztřepení, mistře?“ „Ne,“ odpověděl mistr Ču Ch-či.

Anna Pupeční šňůrou

Jako kapka krve v oceánu

list javoru ve vesmíru
zrnko rýže v poli levandule

i Tvé slovo zašeptané v bouři moře

ztratí se
vítr je odnese
vlna smyje z paluby

(smete i Tebe
pokud se neschováš
do vnitra odolné lodě)

To, cos miloval

tváře zulíbané mořským větrem
ztepilého Neptuna

kotvu paže uzlovaté
sám jsi jehlou dehtu

tu nemluvnost samotářskou

to, cos miloval
všechny ty věci
teď je nenávidíš
zrcadlo do kouta vrháš

Brikciusová
k zemi připoután

Zběsilost

zběsilost srdcem protluče
v žilách tepe rychle
snadno
dokud srdce bije

perpetum mobile

srdce tluče na poplach
hasiči pospíchají
požár se šíří
zběsile utíká dál

srdce bije rychleji
srdce bije na poplach

Ten věčný neklid

uzoufané těkání
poháněné
zběsilou zvědavostí
po novém

novém i starém
v objevech na ploše nejmenší

mikrokosmos vesmírem

zrychlený tlukot srdce
dnešní uspěchaností
nečekajíc na slabé
vezouc jen
vyvolené dravé

ten věčný neklid
roztěkanost mysli

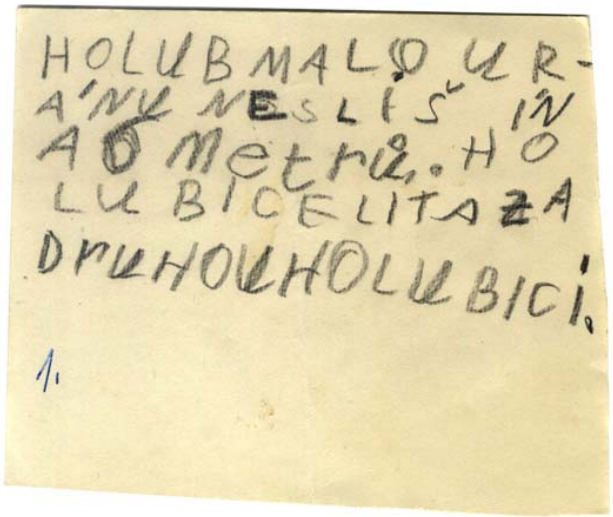
Pupeční šňůrou k zemi připoután

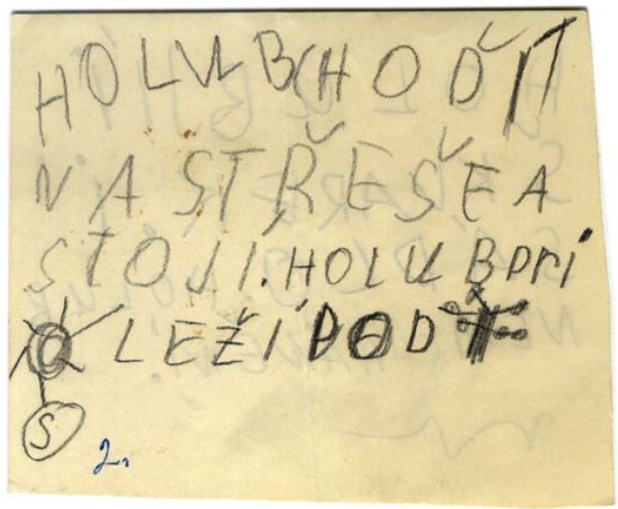
ve vesmíru létat mohu
tak daleko
kam mi zbývá čas

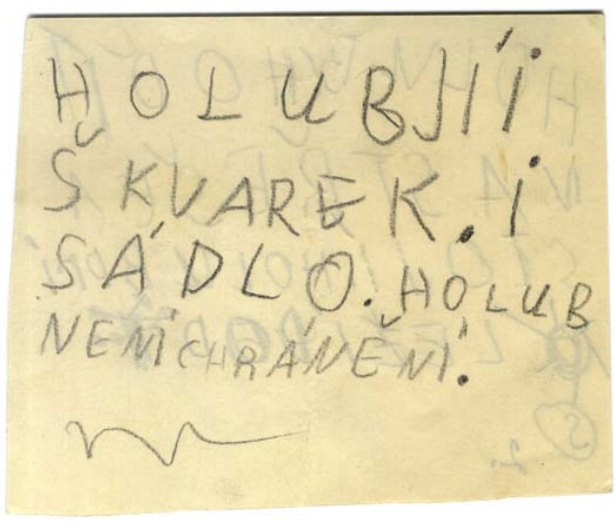
kolik
to neví země, vesmír
ani já bez skafandru
samotinký, sám

U seknu to e ntre m Portrét umělce v dětských letech

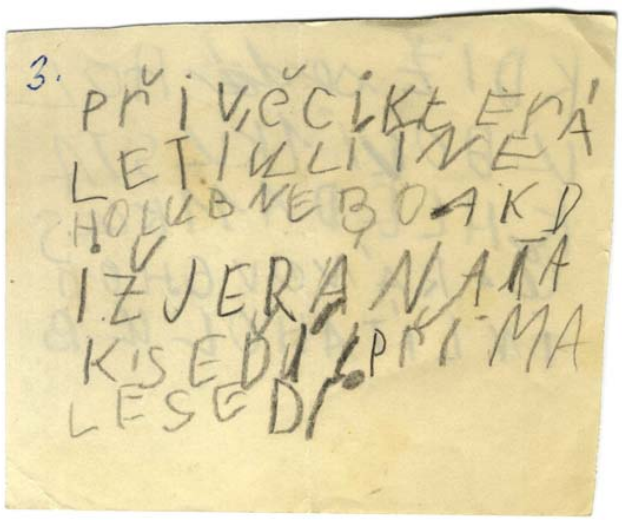
Michal Šanda

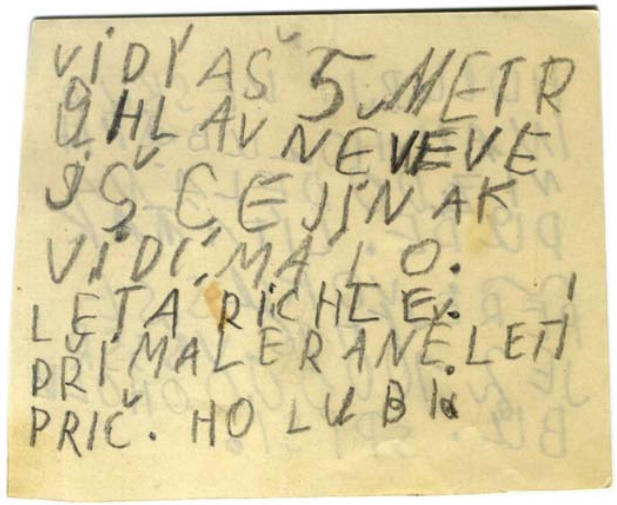

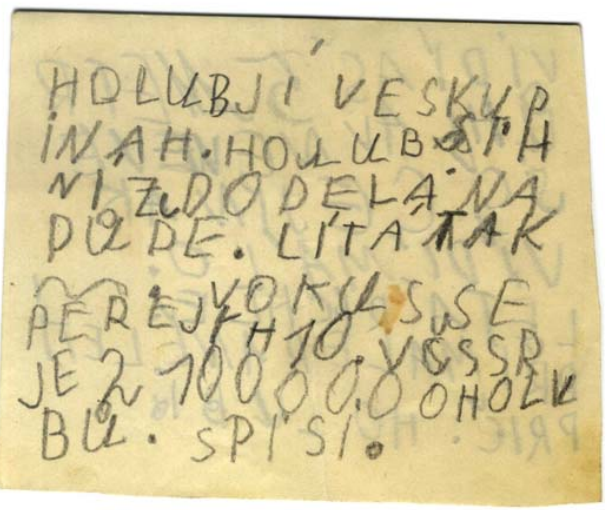

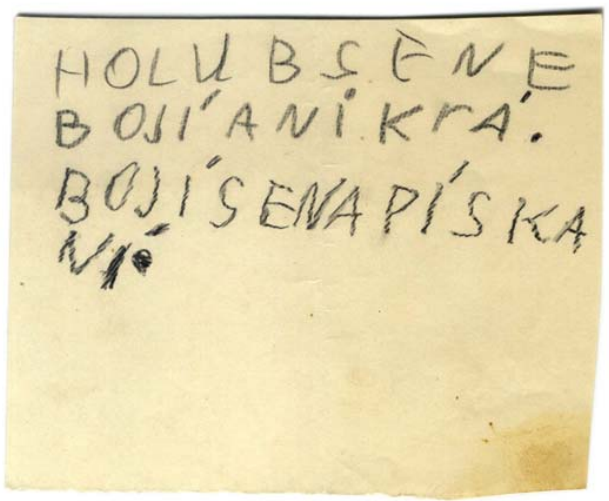

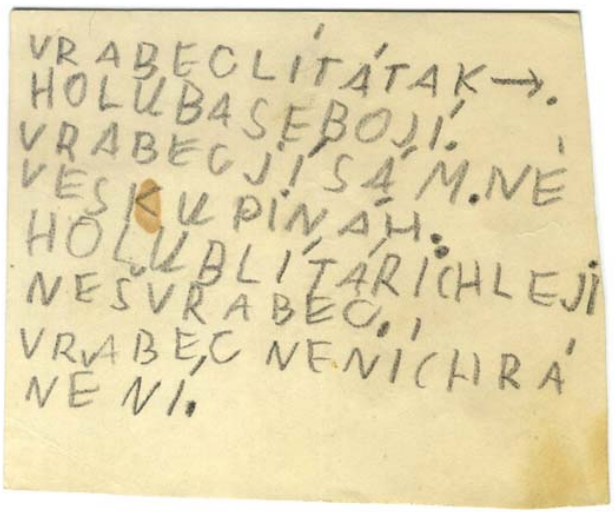
V roce 1971 jsem bydlel v ulici Ve Smečkách. Výhled z kuchyně byl do dvora na střechy přízemních garáží a na nich se srocovala hejna holubů. Sedával jsem u okna a bedlivě je pozoroval. Výsledkem mých tehdejších výzkumů je následující přírodovědné pojednání. Knihu jsem sepsal a vlastnoručně ji i neumělou dětskou rukou sešil nití, jde tedy o samizdat se vším všudy, navíc vzniklý dva roky před Vaculíkovou Edicí Petlice a dokonce čtyři roky před Edicí Expedice, vydávanou Václavem Havlem.

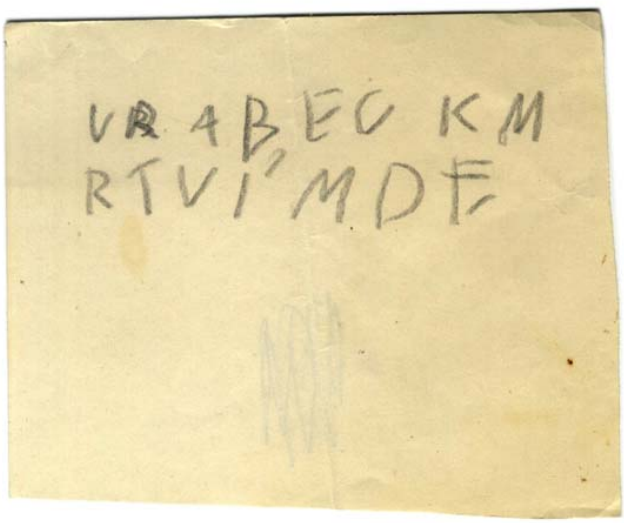

3.
PŘÍVĚČÍK LEŘÁ
LETÍ LIŠÍ NE
HOLUB NEBOJÁ KD
IŽ JE RÁNA NA TÁ
KÍ SEDÍ PŘÍMA
LE SE DÍ

VÍDÝ AS 5 METR
OHLÁV NE VE VE
JÍ ČEJŇÁK
VÍDÍ MÁ LO.
LÉTÁ RÍCHLE K.
LÍ PŘÍMÁ LE RÁNE. LEŤÍ
PŘÍČ. HO LUB KA

HOLUBJÍ VESKUP
INÁH. HOLUBŮ TH
NÍ ŽDO DĚLÁ NA
PŮDĚ. LÍTÁ TÁK
PŘE JVO KOLO SE
JE 2 100 000 VOSSR
BU. SPÍSÍ.

HOLUBŠÍNE
BOJÍ ANÍ KRÁ.
BOJÍ SE NA PÍSKA
NÍ.

VRABEC LÍTÁ TAK →.
HOLUBA SE BOJÍ.
VRABEC JÍ SÁ M. NE
VESKU PÍNÁH.
HOLUB LÍTÁ RÍCHLEJI
NEŽ VRABEC.
VRABEC NENÍ CHRÁ
NĚ NÝ.

VRABEC KM
RTVÍ MDĚ.

Reklama

Igor Malijevský
Signované

autorské žárovky zn. Osram

Homo aeconomicus
(příbalový leták k signované autorské žárovce)

Existuje zvláštní existenciální fenomén, který se projevuje u citlivých, inteligentních a schopných lidí přitisknutých složenkami do kouta, u lidí, kteří tak dlouho odolávali konverzi na homo aeconomicus, až zůstali se svou vírou v nezištné bratrství sami uprostřed nové náboženské obce, ostrakizované socky s nadáním génia, bezdouši se srdcem na dlani, pracující zadarmo na své přátele, kteří si to blahosklonně nechávají líbit a jen pokradmo si mezi sebou vyměňují tajné posuňky prozrazující, že on není náš, že on je tak trochu z jiného světa, ještě tak nejspíš podivný poustevník, věštec, svatý muž, ale tyhle slova už dnes nikdo nepoužívá, i když potkáváme ty, kteří by měli být jejich nositeli, prostě příjmová nula, neexistující ekonomická singularita, neviditelný týpek, magor, fetka, cokoli tě napadne, a nemluvíme tu o zapáchajících nešťastných lidských troskách, ale o jakž takž fungujících lidech, kteří jen odmítají vydělávat peníze činnostmi, jež považují za nesmyslné či nedůstojné myslícího člověka, a takových činností dnes vykonáváme většinu, podivný paradox, čím větší blbost, tím víc to sype, sklady jsou dnes stejně jako před třiceti lety plné pitomostí a graduovaných historiků v rolích skladníků.

Fenomén, o kterém mluvím, potkává lidi co něco umí, dělají to a nedostávají za to zaplaceno, jsou u zdi a najednou jim to dojde, to poznání, že jsou na vyhynutí, že už nemají co rozdávat, že nemají kam ustupovat. Pokusí se o poslední dětinský trik, zkusí napodobit okolní společnost, zkusí nějaký poslední zoufalý útok na branku, jako Jarda, výtvarník a restaurátor, všem známým opravoval všechno skoro zadarmo a protože byl přátelský a bydlel na malém městě, opravoval zadarmo všechno všem, celému světu, celému malému městu, až ho doběhly nějaké exekuce a on se chytil poslední příležitosti, poprvé v životě se pokusil získat městkou zakázku. Uprosil několik známých, aby se za něj přimluvili, aby těm, co rozhodují, potvrdili, že konvertoval, že už je jejich, jeho bývalá žena za něj vyplnila nějaké papíry a ve všeobecné radosti, že svět ekonomiky, celá ta konfese malá domů má dalšího adepta dostal svou první veřejnou zakázku, opravit nějakou omšelou sochu na průčelí domu na náměstí. Tak se do toho pustil, jenomže to přehnal. Přehnal to na všech frontách, jako každý konvertita. Jednak se do toho pustil až příliš naplno, restauroval tu marginální sošku jakoby ji tu uplácal ožralý Michelangelo, jel centimetr po centimetru a pod jeho rukama se ta socha, ta kýčovitá zrůdnost z třicátých let, pomalu vracela k sobě a děsila všechny, co prošli kolem, ten obrovský andělíček s dementní mongoloidní hlavičkou a tělíčkem zkřiveným v dětské obrně se postupně, jak Jarda pokračoval, stával dominantou malého města, postupně ve svém výrazu přebil i radniční věž, hodiny a vcelku ubohé rustikální sgrafitty na budově muzea. Náměstí teď kraloval dement. Všichni se na něj museli dívat a ptát se sami sebe, co jim chce ta socha sdělit, proč se na ně tak upřeně dívá, proč má v očích tak hluboké, uhrančivé prázdno. Další Jardovou chybou byla zvolená barva, tvrdil sice, že anděl musel být původně růžový, protože to zjistil rozborem omítky, ale to radní ani občany města nepřesvědčilo, ta růžová je děsila jako ruského velvyslance. A třetí chybou bylo neustálé zvyšování ceny zakázky. Jarda dobře věděl, že se to tak dělá, že je to normální, ale on byl konvertita, pořád ještě zelenáč ve společnosti já na bráchu brácha na mně, to co projde staršinovi neprojde cucákovi, který tvrdí, že pro zachování maximálního množství původní hmoty musel použít nejkvalitnější tmely na světě, že na tvář andělíčka musel nejdřív vyrobit pracovní formu, aby doma zjistil, co ji chybí, a to tak, že si vyrobil čtyři pracovní makety jedna ku jedné a zkoušel to na nich, prostě Jarda to přehnal, jako každý, koho okolnosti zahnali do kouta, okolnosti kterým se říká homo aeconomicus, jenomže on chtěl být alespoň homo sapiens, když už ne sapiens sapiens. A tak mu nezaplatili, i když se výplaty domáhal ve středověkém brnění, tomu jsem rozuměl, nemohl se těch peněz domáhat normálně, to by se ze sebe i z nich musel pozvracet, musel se nějak odosobnit, ale nepomohlo to, tak prodal dům, poplatil ty exekuce a z toho co zbylo si koupil harleye, kterým prý odjel na Šumavu, začít tam nový harmonický život v lesích, jenže u Benešova se mu ta motorka rozsypala a dneska prý Jarda žije jako bezdomovec, je v hajzlu, jak jinak, ale možná míň než ti, co na něj pokřikují. Věrný sám sobě v rozhodnutí dělat jen to co považuje za smysluplné nebo krásné. Tu bitvu, kterou my bojujeme každé ráno, tu bitvu on vyhrál.

Taky mě to párkrát v životě potkalo, ta potřeba na to vyzrát, ta chuť dorovnat tu domnělou nespravedlivost nějakým trikem, jednou jsem se pustil do kopání tunelu na záchodě, protože jsem si spočítal, že se tam musí skrývat tajná místnost domu, jistěže plná pokladů, už jednou tu na mně vypadly z trámu ostré náboje, ta židovská rodina, co tu kdysi bydlela, musela mít kromě nábojů i nějaký poklad a já vypočítal, kde je zazděný, začal jsem dlabat, hlavu skoro v míse, úplně jsem zapomněl, že jsem pozval na návštěvu kamarádku, když přišla, byl jsem už skrz a nutil jí, aby svítila do té tajné místnosti plné starých cihel a zbytků malty, ale nic jsme tam nenašli, jen návštěva měla podivně naspěch, možná se styděla, možná si prostě po té cestě potřebovala zajít na záchod, a tak přišel další hořkosladký večer, který nebylo v co proměnit. Tu díru jsem po třech letech zase zazdil.

Je třeba na to jít nějak jinak, od lesa, ne jako slepý gambler, říkal jsem si o pár let později, vzpomeň si na Tháléta, z toho taky dělali blbce, ale když šlo do tuhého, dokázal vynalézt monopol a namastit si kapsu. Jenomže kde dneska přijít k monopolu, když se dá všechno koupit, všechno kromě červánků, filosofoval jsem při západu slunce, a najednou jsem to měl, ještě že jsem měl zrovna na účtu peníze na novou střechu, ale to by byla hloupost investovat v tuhle chvíli do střechy, protože novou střechu může mít každý, na tu monopol neuhraješ, kdežto poctivou stovatovou žárovku za chvíli nebude smět mít nikdo, jen ten, kdo se vybaví, kdo bude myslet na budoucnost, kdo dobře ví, že nejlepší světlo je světlo od Edisona, které nejen svítí, ale i hřeje, takže když necháte svítit v zimě v baráku na záchodě, nemusíte do mísy ani sypat sůl, žárovka, která je tak nehospodárná, že stojí třicetkrát míň než ta, na které ušetříte, a navíc je krásná a malá a nestane se vám, že ji na záchodě rozsvítíte a než té žárovce dojde, co po ní vlastně chcete, tak se potmě netrefíte do mísy, tahle stará dobrá edisonka svítí hned, příjemným teplým světlem jako z Ladových obrázků, kdo si dneska neudělá pořádnou zásobu pravých, originálních žárovek, tomu zkrátka ujede vlak a bude toho do smrti litovat. Druhý den jsem zavolal do továrny a objednal malý nákladáček plný žárovek, který přijel za dva dny, chlapík mi dokonce pomohl donést žárovky až na půdu, schovat je pod střechu, ve které ještě dlouho zůstanou díry. Dal jsem si inzerát a čekal. Po roce jsem prodal dvacet žárovek, ale pořád mi jich ještě pár tisíc zbylo. Už to začíná, říkal jsem si a podal dalších několik inzerátů. Kupodivu se už nikdo další neozval. Nechápu proč, někdo sem ty žárovky asi pašuje z Ruska. Ale to pomine, Bradáčová to zatrhne. Můj čas ještě přijde! V mezičase jsem odešel čekat do jednoho open space, ale jen dočasně. Jak prodám žárovky, zase začnu psát, to je jasné. Jen tak pro zábavu teď pár let strávím budováním ještě lepší čtečky na ještě lepší platební karty, ale to jen proto, že mám zrovna malinko víc času. A navíc, není to zlé povolání. V překladu: otevřený prostor. Když zapadá slunce, svítí mi někdy skrz vedlejší prosklený dům přímo na tvář. V tu chvíli to vypadá, jako bych se styděl.

Igor Malijevský, leden 2014

Jiří Pavel

Reklama

Soubor minimalistických povídek, které napsal Jiří Pavel podle vyprávěných vzpomínek Jiřího Piščáka o houbách a houbaření a radosti z přátelství. Knihu chystá k vydání nakladatelství Aula.

Na houby s Interpolem

Jisté je tolik: i když mám všechny kamarády a kamarádky rád, nejraději jezdím na houby úplně sám. Kromě stálých parťáku houbařů s sebou ale občas beru i některé „prestižní hosty“, které je potřeba přivést na „tutovku“ čili na místo, kde jistě houby rostou, a postarat se o to, aby si prominenti přišli na své.

Tentokrát jsem s mně doporučenou starší dvojicí vyrazil na dobře známá a ověřená místa. Manželé byli noblesně turisticky oblečení, téměř jsem měl strach, aby se mi v lese neumazali. Oba byli na první pohled sympaťáci, sršeli humorem a neskrývali nadšení z houbařské výpravy, na kterou se prý dostanou jen vzácně. Při vzájemném představování jsem se dozvěděl, že muž je činným plukovníkem Interpolu. Snažil jsem se, abych je dovedl na místa, která opravdu nezklamou, odbíhal jsem proto na průzkum. Když jsem se k nim vracel, zjišťoval jsem, že se jejich košíky pomalu plní. Hlavně panskými a bílými hříbky, klouzky, ale i dalšími druhy hub. Tehdy mne napadlo, že bych je mohl pro zajímavost provést údolím potoka, kde jsou ukryty staré trempské sruby.

Chlapík z Interpolu měl o pozůstatky trempinku upřímný zájem, navíc jsme byli mile překvapeni, když jsme u opuštěného ohniště našli celou rodinku hříbků kovářů. Když jsme došli k dalšímu srubu, plukovníka očarovalo jejich zařízení i ohniště, a krásný, zachovalý totem u stromu. Jakmile jsme předli potok, našli jsme ještě habrové kozáky, které se svou chutí směle vyrovnají křemenáčům. Tady, u trempských bud, si chtěli moji hosté udělat malou přestávku, aby se občerstvili, už si začali sundávat turistické batohy. Musel jsem jim vysvětlit, že bude lepší, když si odpočineme až u auta. Poslal jsem je nazpátek k vozu a sám jsem procházel ještě poslední místa, kde by mohly růst červenohlaví křemenáči. A skutečně, pár menších křemenáčů jsem objevil. Rozhodl jsem se, že jimi obdaruju svůj doprovod, a vyrazil po cestě, po které jsem je poslal k autu.

Po chvíli jsem měl obavy, že moji vzácní hosté zabloudili, tak – ač nerad – začal jsem halekat jak na lesy a doufal, že je snad šťast-

S košíkem do lesa

ně najdu na parkovišti. Když jsem dorazil k autu, spatřil jsem cosi velice neobvyklého a pro mou městskou dušičku i poněkud výstředního: plukovník a jeho manželka postávali před stolkem, který byl pokryt čistým ubrusem, na němž se skvěly lahůdky ? la švédský stůl. Uprostřed stolu stála láhev šampaňského, kolem ní rozestaveny originální skleničky na šampus, přichystány ke slavnostnímu přípitku. Košíky s houbami stály kolem, ozdobeny smrkovými větvičkami, přesně jako v houbařské baladě. Přidal jsem k úlovku ještě zmíněné křemenáče, načež jsme všichni usedli ke stolku a připili si na den, který se tak vydařil. Les kolem nás přitakával lehkým šepotem větví a já si připadal jako na přírodním banketu v houbařské pohádce.

Lesní víla

Nikdy bych do Moniky neřekl, že je lesní víla, ale je! Jedenkrát jsem jel s touto svou dlouholetou kamarádkou do lesů hledat houby. Domluvili jsme se, že vyrazíme jejím zánovním autem, které dostala jako vyrovnání. Auto mělo polámaná přední kola, nezbývalo, než se přidržovat chabé naděje, že nějak dojedeme. Ovšem Monika byla na svůj vůz nenáležitě hrdá.

Od zákazu vjezdu do lesa jsme šli pěšmo. Mě zajímal především sběr hub, ovšem Monika měla ještě další zájmy. V dobrém rozpoložení jsme dorazili do míst, kterým jsem příliš nedůvěřoval. Byl to takový ten jalový porost, souvislá vysoká tráva a ostružiní. Šli jsme dál, až ke vzdálenějším houbařským místům. U zurčícího potůčku Monika našla v malebném podrostu dva krásné zdravé baculaté smrkové hříbky. Čněly ze země jako rachejtle připravené k slavnostnímu odstřelu. Monika je opatrně vyňala z listí a ukázala mi je. V tu chvíli jsem začal žárlit, což je u mě zcela výjimečné. Pochválil jsem její nález, ale v duchu bych ho víc přál sobě.

Po několika dalších krocích se před námi uprostřed mokrých kapradin otevřel pohled na kouzelnou lesní tůňku, kterou napájel další potůček. Stáli jsme nad tím čarovným úkazem, a tu se náhle Monika, tak trochu boubelka, svlékla a skočila do tůňky jako pravá lesní víla. Lákala mne k sobě, do své náruče, a tak jsem se osmělil a svlékl se. Uprostřed tajuplného lesa mi však najednou hlavou letěly zcela nehoubařské myšlenky. Stál jsem nahatý na okraji tůňky, celý zkoprnělý, a místo abych se oddal šálivým hrátkám s lesní vílou, přemýšlel jsem o ženách, o přírodě, o sobě a vůbec o životě, až jsem se zase oblékl a nechal překvapenou vílu v tůňce samotnou. Neřekla sice ani slovo, ale byla očividně zaskočena. Rozpaky se snažila zakrýt humorem, oblékla se, nalámala suché větvičky, na pasece rozdělala oheň a opekla na usmířenou tábornické buřty. Když jsme se dosyta najedli, chtěl jí udělat radost dalšími houbařskými nálezy.

Došli jsme do míst, kde rostly nádherné hřiby, košíky se začínaly plnit. Monika našla i překrásného vysokého lva lesních salonů křemenáče a další bílé hřiby, ale její nálada se tím nijak nezlepšila. Dokonce ani nález vzácných syrovinek, které objevila v borůvčí, a několik klouzků nebo žlutavých lišek v listnatém lese její posmutnělou náladu nezměnily.

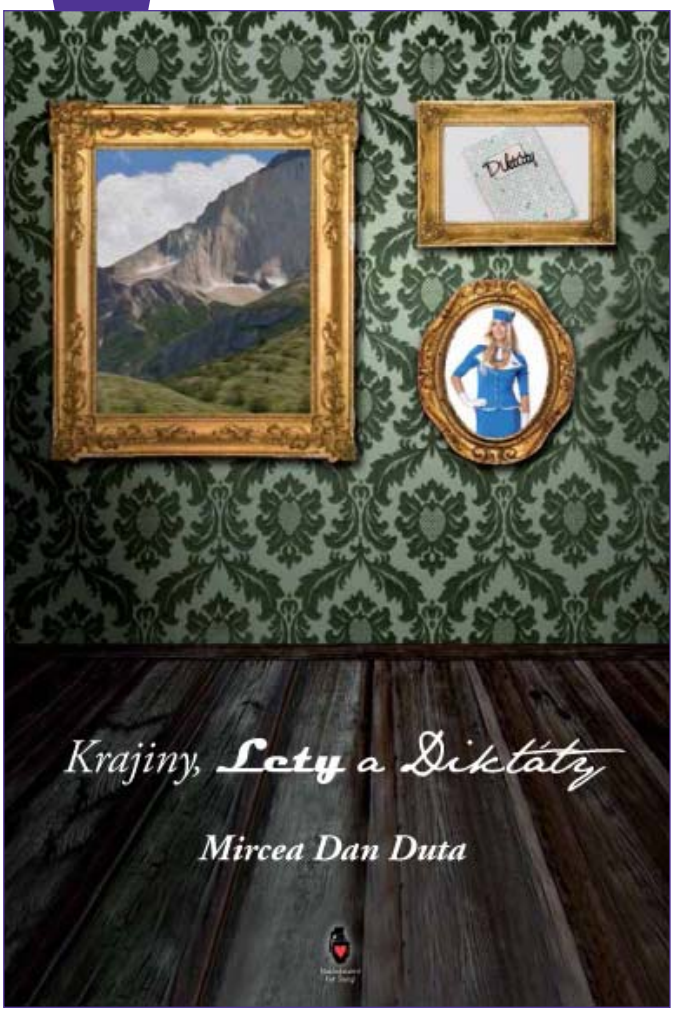
Dokončili jsme pro tento den své toulky, došli jsme až k autu, kde jsem se už poněkolikáté snažil navázat přetrženou nit hovoru, ale neopětovala mi ani úsměv. Dorazili jsme porouchaným autem až do cíle, čemuž jsem se upřímně divil. Zastavila před svým domem, a ani mne nepozvala na kávu. To se stává, když odmítnete lesní vílu.

Reklama

Nakladatelství Petr Štengl

přivedlo na svět knižní trojčata. Sice nejsou jednovaječná, ba naopak, jeden se nepodobá druhému a druhý třetímu, tak to ale má u básnických sbírek být. A trojčata je také potřeba náležitě pokřtít. Stalo se tak 4. 3. v Literární kavárně v Řetězové u slovutného pana kavárníka Zdeňka Cibulky, který jim byl za kmotra.

(mš)

Mircea Dan Duta: Krajiny, Lety a Diktáty

Diktát č. 10: Naše město

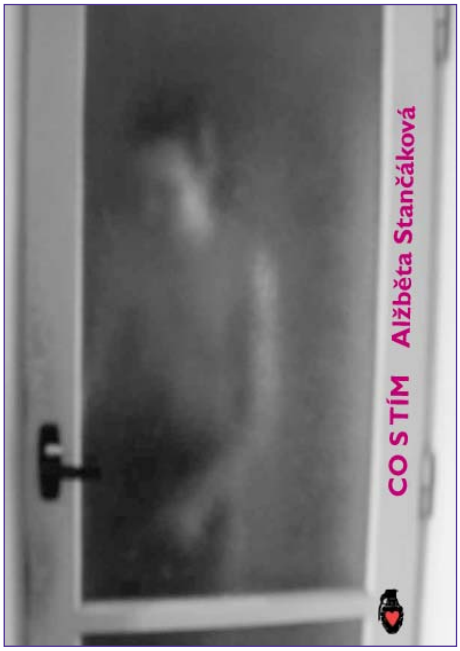
Tohle město je docela malé.
Je malé, ale hezké.
Také má moc hezké okolí.
Blízko je les, kopec a louka.
Když mám prachy,
tak si tam užívám s Maruškou,
potom jdeme do klubu tancovat.
Když jsem švorc, jdu večer na procházku
a čekám,
až nějaká opilá kočka odejde sama z klubu,
chytím ji a užívám si s ní.
Kolem náměstí je nádherný velký barokní temný park.
Roste tam plno vzácných stromů a hustého křoví.
Uprostřed parku stojí
překrásná historická budova –
– zámek, kde je teď flmové studio.
Natáčejí se tam pornoflmy.
Takže když skončíme, můžu s opilou kočkou do zámku,
abychom navštívili interiéry,
které tamější šikovní kluci krásně zrekonstruovali
podle originálů v růžové knihovně.
Kočce se tu obvykle líbí, proto zůstane,
já tak dostávám od kluků zaplaceno
a vracím se do klubu.
Klub je na náměstí.
Náměstí je pěkné a uprostřed města.
A když Marušku v klubu už nenajdu,
naproti stojí další velká historická budova –
– radnice, dnes je z ní docela slušný nevěstinec.
Na druhém konci náměstí,
hned za Tescem,
je římskokatolický kostel.
Tohle městečko mám opravdu rád.

Vlevo: Mircea Dan Duta

Dole: Alžběta Stančáková

Alžběta Stančáková: Co s tím

VIATA MEA

Jak v rumunským filmu z nový vlny.

Oprýskaná koupelna, kde ždímu starou utěrku. Čtu si pod zelenou lampou a za mými zády se ozývají těžké oddechy. Venku déšť.

Na zemi skvrna zaschlé krve. Krve, ne melounové dužiny. Žádná zrníčka poblíž. Hlavně nemyslet na pana L?z?rescu.

Utěrku ždímu prsty s červenými nehty.

Venku prší. Temeno mé hlavy v neosvět? lených ulicích. Kroky. Pár siluet. Poslední tram? vaje mají už jen jeden vagón. Ve večerce vypráví alkoholik historku o desetikoruně. Velká pro? davačka v tričku s logem /product placement/ ho poslouchá a přitom markuje moje zboží.

Na stole osvětleném tou zelenou lampou leží vedle knih lékařská zpráva. Mdloba – synko- pa a kolaps – zhroucení. Poranění při kolaps. stavu v oblasti pariet.

Ze dveří vychází rozklepaná polonahá postava. Zastřená hudba z malých reproduk? torů potažených černým suknem. Jak usnout. Lékárna zavírá ve čtyři nebo v šest.

Krátce po jednadvacátých narozeninách jsem si na čele našla dvě vrásky. Hlavně ať je nikdo nehledá.

Filip Špecián a Petr Štengl

Filip Špecián:
Tajemství trpasličího yorkšírka

Von tam seděl a že doktorka mu dala
půl roku života
že má ty játra jak pochcanej diamant a slinivka přestala slintat
a tak že jako jede za rodinou na vesnici
umřít v rodinym kruhu
po tejdnu se vrátil s tim že ho rodinej kruh zavrhl
a že teda nám musí umřít tady ve městě
tady na to místě viď
tak jeď! makej! makej! povídá mu
a von tak jo! objednal si slívku a zeptal se: počkáš mi viď?
jo jede mi to až po pátý, žádnej spěch!

FESTIVAL ŽIVÉ LITERATURY

ČESKÉ BUDĚJOVICE 23.–25. 4. 2014

www.literaturazije.cz

Reklama

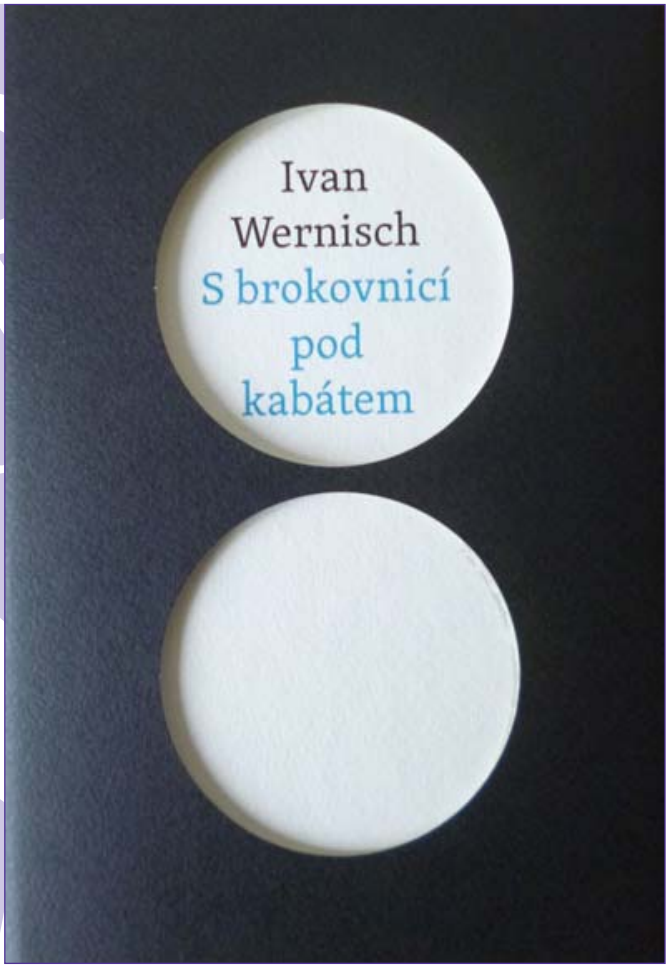
S brokovnicí pod kabátem

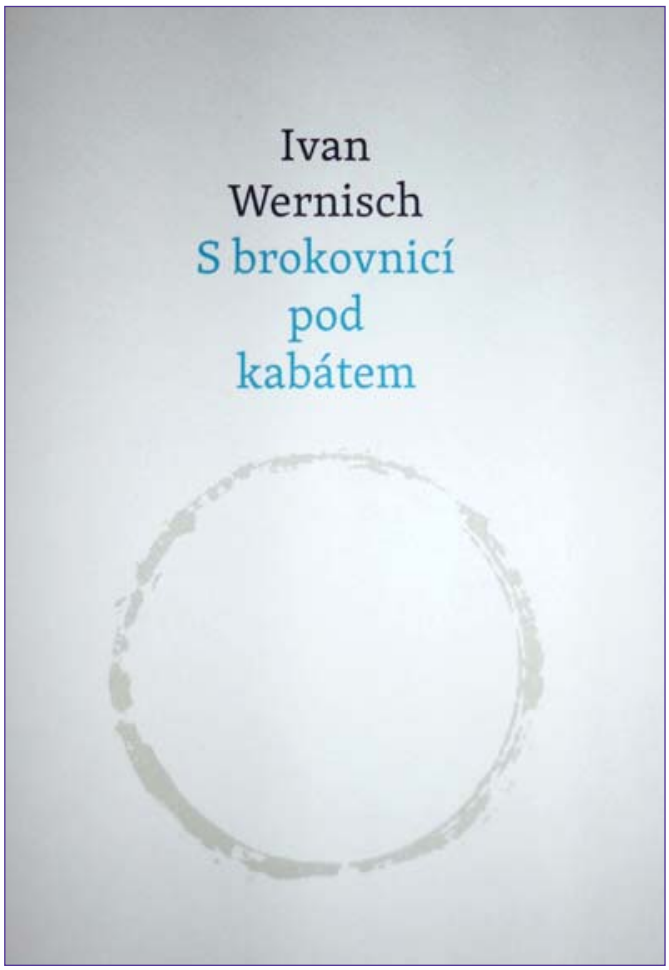
Ivan Wernisch

Foto Michal Šanda

Rozsáhlou ukázku z této sbírky jsme v Dobré adrese otisknuli v říjnovém čísle. Pozoruhodná je na knize už její obálka. Papírový přebal s dvěma proseknutými kruhy evokuje pocit, jako by čtenář hleděl do ústí dvojhlavňové brokovnice. Po sejmutí obalu se na deskách objeví rozpitý kruh, jako by čtenář knihu použil coby tácek pod pivo v hostinci. Fotografie pocházejí ze křtu, který proběhl v Literární kavárně v Řetězové. A pro úplnost dodejme, že sbírku vydalo Wernischovo domovské nakladatelství Druhé město.

(mš)

Je to jako vtip

Z kontejneru se smíšeným odpadem
Se ozývá chropot
Pomozte, volá někdo,
Ten chlap tu umře
Ale ne! Vždyť je jen ožralej

Co? Co je?
Vyjeveně se rozhlíží opilec

Ale hovno, blbče!
Říká zachránce

Je to jako vtip,
Ale jen jako

Chcete-li se pobavit,
Navštivte noční bar U Růžového líčka
Tam je veselo

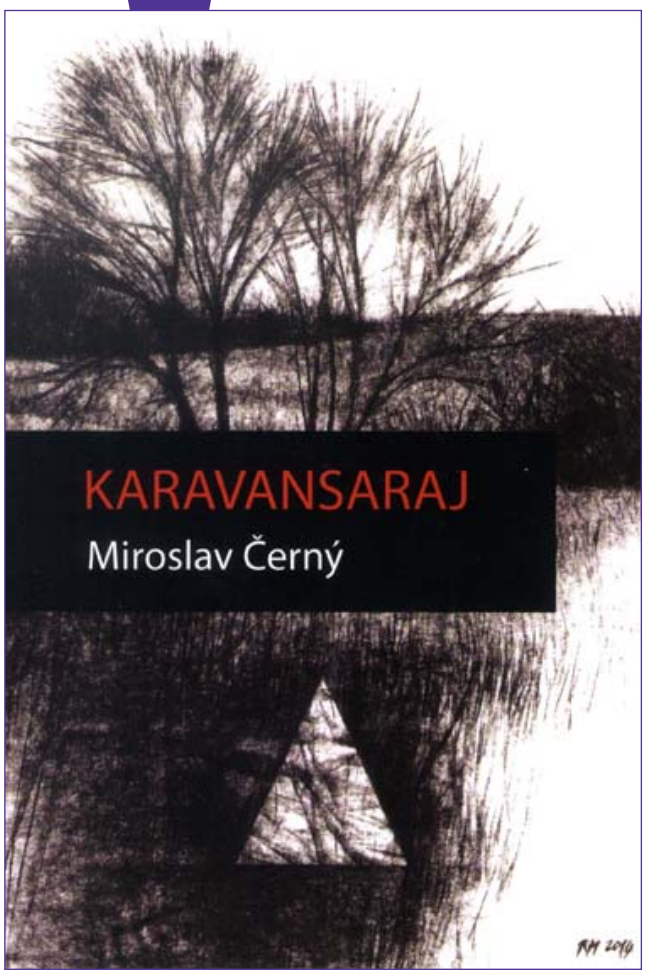
A jestli se chcete potěšit,
Jděte tam, nebo jinam,
Jděte si, kam chcete

Reklama

Miroslav Černý
Karavansaraj

V loňském červnovém čísle Dobré adresy jsme otiskli několik básní Miroslava Černého, Byly mezi nimi i ty s názvy Solnohrad a Rio Bravo. Od nynějška jsou obě básně také součástí sbírky Karavansaraj, která vychází v nakladatelství PLOT s ilustracemi Rostislava Herrmanna.

(mš)

Stezky za obzor

~ vypálený kruh ~ uprostřed města ~ vypálená cesta ~ vede k němu z hor ~ vypálený cejch ~ je jako ze sna ~ vypálené stigma ~ na stezce za obzor ~ tou stezkou kráčí muž ~ po jeho boku žena ~ on zcela nahý ~ v ruce bič ~ ona jen v srsti zahalena ~ žena a muž ~ dvě temná vlčí těla ~ s přerostlými nehty ~ s tváří archanděla ~ všichni jsme vlci ~ žijeme ve smečkách ~ vyjeme na měsíc ~ jeden jako druhý ~ všichni jsme kořist ~ běháme dokola ~ kdo prolomí ty kruhy ~ putovat nocí ~ hodovat s dravci ~ zbavit se tenat ~ vzpírat se živlům ~ mít sílu zabít ~ v krajině beze jména ~ všichni jsme vlci ~ žijeme ve smečkách ~ vyjeme na hvězdy ~ jeden jako druhý ~ všichni jsme lovci ~ běháme dokola ~ kdo prolomí ty kruhy ~ dva páry očí ~ dvě vlčí těla ~ plameny v srdci ~ pleť od popela ~ vypálený kruh ~ uprostřed města ~ vypálená cesta ~ vede k němu z hor ~ vypálený cejch ~ uprostřed světa ~ vypálené stigma ~ na stezkách za obzor ~

Reklama

Paseka

v háji české literatury

Milena Lenderová

Dcera národa?

Kapitola první / Zdeňčiny kořeny

Statek číslo 24 ve Velkých Losenicích u Přibyslavi byl prokazatelně od konce 17. století v držení rodu Havlíčků.[1] První je doložen Bartoloměj Havlíček, jenž zemřel roku 1720, dále jeho bratr Matěj Havlíček, zesnulý roku 1746. Matěj byl prapraděd Karla Havlíčka a otec jeho děda Václava, který na gruntě hospodařil až do roku 1795, kdy ho ranila mrtvice. S manželkou Kateřinou měl Václav šest dětí, z nichž se čtyři dožily dospělosti. Statek převzal nejstarší syn Martin, který, ještě než se ujal hospodářství, vystavěl v roce 1787 „kvelb a handloval ve všelikém zboží.“[2] Manželka Terezie Marie, rozená Zachová, mu porodila sedm dětí – jen tři se dožily dospělosti. Martin Havlíček zemřel roku 1804. Jeho syn Václav, narozený roku 1784, se stal učitelem a *regentem chori* v Ledči nad Sázavou; Matěj, narozený 3. února 1792, otec Karla Havlíčka, se roku 1817 přestěhoval jako kramář do nedalekého městečka Borová Rudná (nyní Havlíčkova Borová). Za otcovský podíl tam koupil část gruntu a zahradu. Rok nato vystavěl dům a oženil se.

Zdeňčin slavný otec přišel na svět jako druhé dítě (prvorozený syn Filip zemřel dva týdny po narození) 31. října 1821 v Borové Rudné. Jeho matkou byla Josefa, dívčím jménem Dvořáková, dcera sládka z Horní Cerekve u Počátek, narozená roku 1791; za Matěje Havlíčka se provdala jako sedmadvacetiletá. Porodila sedm dětí, dospěly čtyři: Karel, František, Josef a Johana Nepomucena. Stará paní přežila manžela, syna Karla i vnučku Zdeňku – zemřela roku 1884.

Narození Karla komentoval Matěj Havlíček v rodinných záznamech: „Dne 31. října 1821 porodila moje žena šťastně chlapce, tj. o 8. hodině dopolední, a odpoledne byl hoch veledůstojným panem farářem Janem Brůžkem pokřtěn na jméno Karel Boromejský Oldřich.“ Kmotrovství se ujali borovský sládek Václav Kerauš a jeho manželka Markéta.[3]

Malý Karel navštěvoval v letech 1826–1830 triviální školu v Borové, domek s malou věžičkou se zvonkem; místnímu učiteli Antonínu Línkovi se zdál sice samostatný, ale poněkud tupý.[4] Patří ke koloritu předbřeznových časů, že lokální mravní i intelektuální autoritou býval kněz bolzanovského ražení. Tak tomu bylo i v Borové: nebývalému respektu se v obci, jakož i u malého Havlíčka, těšili místní farář, později biskupský vikář a konzistorní rada Josef Brůžek, a kaplan Serbousek, později farář v Ječovicích. Rodina Havlíčkových byla česká, nicméně oba rodiče ovládali dobře němčinu, jejíž znalost zjevně považovali za nezbytný předpoklad obchodního zdaru i uspokojivého sociálního postavení. Aby se Karel naučil německy, dal ho roku 1830 otec do hlavní školy do Jihlavy a hned rok nato, koncem září 1831, do hlavní školy v Německém Brodě. Do tohoto města, jež bude roku 1945 přejmenováno na „Havlíčkův Brod“, se rodina, aby synům usnadnila vzdělání, v roce 1833 také přestěhuje. Za živnost i domek v Borové dostal 5. ledna 1833 Matěj Havlíček 1 600 zlatých; od Ferdinanda Lamprechta pak koupil arkýřový dům č. 19 na brodském náměstí. To už malý Karel chodil do zdejšího gymnázia, na němž vyučovali premonstráti z nedalekého Želiva. Německý Brod byl tehdy málo významným, v hradbách stěsnaným městem s necelými čtyřmi tisícovkami obyvatel. Podomácku se zde provozovalo soukenictví a plátenictví, průmysl ve městě nevznikal, i obchod byl zanedbatelný. Většina měšťanů se proto věnovala také polnímu hospodářství. Nicméně poloha města na hlavní císařské silnici vedoucí z Prahy do Vídně a dále do Terstu město oživovala. Matěj Havlíček si ve svém strategicky umístěném krámě rozhodně na bídu nemohl stěžovat. Syn Karel navštěvoval gymnázium do roku 1838; pak odešel do Prahy, aby studoval dvouletou filozofii.[5]

Během pražských studií se – vedle jiných – seznámil s Františkem Jirglem a Vilémem Gablerem; oba se stali jeho přáteli. Havlíček, tehdy sedmnáctiletý, se už někdy počátkem roku 1840 rozhodl stát knězem, jak sdělil matce,[6] a spisovatelem, jak tvrdili jeho přátelé.[7] Jirgla s Gablerem si vybral za své spolupracovníky. Podle Gablerových vzpomínek měl jeho přítel

za to, že spisovatel „v činnosti své obmezen a poután jest censurou; kněz na kazatelně volně může vyslovovati své náhledy. Havlíček bude spisovatelem, ale co mu censura škrtne, to poví jako kněz lidu na kazatelně…“[8] Přátelé chtěli při práci pro národ využít zkušeností ostatních evropských národů – Gabler hodlal odcestovat za poučením do Francie, Jirgl do Španělska a Itálie, Havlíček se měl obeznámit se slovanským světem. Při studiu i smělých plánech se stále zdokonaloval v češtině: nejenže přečetl celý Jungmannův *Slovník česko-německý*, dokonce si ho rozepisoval na lístky.[9]

Počátkem října 1840 vstoupil Havlíček do arcibiskupského semináře. Praxe, která v semináři panovala, ho brzy od plánů stát se knězem odradila; přemýšlivý mladík se nadto seznámil s myšlenkami Bernarda Bolzana a jeho stoupence Františka Schneidera, k němuž se chodil zpovídat,[10] a pod jejich vlivem hledal rozumové odůvodnění víry. Navíc psal na své profesory břitké epigramy, takže byl brzy zralý na vyloučení. A to skutečně také 7. září 1841 přišlo. Cílevědomý dvacetiletý Havlíček se ale nedal zlomit: dál se sám vzdělával, cestoval a hledal si zaměstnání. Jeho snaha stát se Jungmannovým auskultantem na staroměstském gymnáziu vyšla ale naprázdno. Pavel Josef Šafařík mu opatřil místo vychovatele u moskevského univerzitního profesora Michaila Petroviče Pogodina; Havlíčkovi se tak splnil plán poznat jeden ze slovanských národů. Paradoxně tak učinil první a rozhodující krok k vymanění se z dobového omezujícího rusofilství.

Dne 1. listopadu 1842 odjel společně s Pogodinem z Vídně do Haliče; vláda mu ale včas nevydala průvodní list, proto čekal ve Lvově. Seznámil se tam s úředníkem a pozdějším středoškolským profesorem Karlem Františkem Zapem. Ze Lvova odcestoval Havlíček 8. ledna 1843 přes Kyjev do Moskvy; dojel tam 5. února. Nestal se však vychovatelem v rodině Pogodinově, jak bylo plánováno, ale v rodině profesora Stěpana Petroviče Ševyrjova – staral se o sedmiletého chlapce. Profesorův dům byl významným společenským a kulturním centrem s bohatou knihovnou. Navíc měl Havlíček, provázející

rodinu svého zaměstnavatele na cestách, možnost poznat život i na ruském venkově, včetně světského i církevního despotismu. V době ruského pobytu se ukázal jako mimořádně bystrý pozorovatel a diagnostik ruské reality. Napsal zde řadu epigramů a překládal, hlavně Gogolovy práce. V Moskvě zůstal rok a půl, pak se vracel přes Vilnius, Varšavu a Vratislav; ve Vratislavi se setkal s Františkem Ladislavem Čelakovským a Janem Evangelistou Purkyněm. Doma ho zastihla zpráva o skonu otce: zemřel v Brodě 7. července 1844. Obchodu se ujala matka Josefa, od roku 1849 ho řídil Karlův mladší bratr František.

Období od 28. července 1844 do začátku dubna 1845 strávil Havlíček v Brodě s ovdovělou matkou; napsal zde *Obrazy z Rus*, založil ve městě, kde se mluvilo převážně německy, českou knihovnu a české ochotnické divadlo. I když sám v korespondenci s rodiči užíval němčiny, přiměl matku, aby na obchod vyvěsila český štít. Ve vlastenecké agitaci byl podporován starým přítelem Václavem Žákem, který se do rodného města vrátil ze slovenské Štiavnice, kde studoval na báňské akademii. Snažili se mezi brodskou honorací zavést vykání a odvyknout ji onikání či používání nicneříkající floskule „služebník“. Nejvíc se ale věnovali divadlu, jež oba považovali za velmi účinný prostředek národní agitace a šíření češtiny. Havlíček se prohlásil ředitelem ochotnického spolku, našel pro divadelní činnost prostory ve studentské hospodě „V Holubníku“ čili „Na Pekhause“, později pak v budově brodské hlavní školy. Žák namaloval kulisy a Havlíčkův bratr František pomáhal se získáváním ochotníků a ochotnic.

Úspěch se nedostavil hned, podstatné ale je, že se Havlíček na divadelních prknech seznámil s Františkou Weidenhofferovou, nadšenou ochotnicí, a zahleděl se do ní. Až dosud se k ženám choval spíše přezíravě, jak dokládá už dopis z 28. července 1840, adresovaný – ještě ze studií v semináři – rodičům, v němž se zmiňuje o přímluvě jakési baronky Kučerové a dodává: „Novinka o přímluvě baronky Kučerové by byla docela v pořádku, ale mně se takové doporučení nehodí. *Kam by dospěl svět,*

kdyby ženské, jež asi ničemu nerozumějí, měly navrhovati a doporučovati mužské na kněžství [podtrhla ML].“[11] Ani později však, jak ještě uvidíme, svůj názor příliš nezměnil.

Fany byla první Havlíčkovou známostí, kterou byl ochoten odvést k oltáři. Předtím, coby kvintán premonstrátského gymnázia, byl mladicky zamilován do Josefy Fetterové, dcery brodského koželuha, později provdané Menšíkové. Zůstala v Německém Brodě i po svém sňatku a o mnoho let později bude v Brodě iniciátorkou sbírky na loterii ve prospěch Havlíčkovy dcery.[12] Něžné city choval Havlíček prokazatelně také k Elise Rennerové[13] a k výjimečně nadané a vzdělané sestře svého přítele Jirgla Terezii.[14] Z Moskvy Terezii požádal o zaslání podobizny,[15] ta ale jeho prosbě nevyhověla. Karlovi se nepochybně líbila i mladičká Honorata Zapová; do domácnosti manželů Zapových docházel během svého pobytu ve Lvově. Šlo ale o vdanou paní, a tak zůstalo jen u obdivu, jehož svérázná verbalizace dostatečně vypovídá o jeho představě partnerské komunikace: „Polka se prachnic nebojí, co si o ní mužští pomyslí, ona nevydělává a nevyprošuje si dobré mínění, vážnost u mužských, ale vynutí, abych řekl, poručí si, že ji musíš ctít, anebo milovat. Polka všem mužským poroučí a jen jediného poslouchá, a tak to asi láká státi se pánem takového pyšného panského stvoření!“[16] Před svým odjezdem se paní Zapové alespoň zapsal do památníku:

„I v polských sadech ujmulo se kvítí,
jemuž neznámé české slunce svítí.
Ve Lvově, prvního ledna 1843
Karel Havlíček Borovský“[17]

Jeho představy o vlastní partnerce byly přece jen jiné – rozhodně to neměla být bytost, která „všem mužským poroučí“…

Františka, narozená 13. prosince 1821 jako osmé dítě Matěje Weidenhoffera, váženého německobrodského měšťana, majitele obchodu se střižním zbožím a statku, „partie“ skýtající naději na slušné věno,[18] vystupovala s Havlíčkem v Kotzebu-

DOBRÁ ADRESA

V příštím čísle (vychází 1. května 2014) rozhodně nenajdete:

Noty k písni Pedofil skupiny LuŠtěLa

Laudatio na Tomáše Halíka
při příležitosti obdržení Templetonovy ceny

Lednici AEG

Na shledanou příště!
Ne za pomente!